

ଆଲୋକ ଓ ଆନନ୍ଦର କାହାଣୀ

ସୁନୋକାଦସ

ନେହେରୁ ବାବୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାଂଜୟ

ଆଲୋକ ଓ ଆନନ୍ଦର କାହାଣୀ

ଲେଖକ : ମନୋଜ ଦାସ

ଚିତ୍ର : ମାର୍ବିଣ

ନିଆସନାଲ୍ ବୁକ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ, ଇଣ୍ଡିଆ

କାଳରାତ୍ର ଏ ଆହାତ ଚଳକାତ୍ର

ପ୍ରଥମ ଭାଗ : ୧୯୭୦

ISBN 81-237-2372-5

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ 1970 (ଶକାବ୍ଦ 1892)

ଷଷ୍ଠ ପ୍ରକାଶ 1998 (ଶକାବ୍ଦ 1920)

ଡିଜିଟାଲ୍ ଭାଗ, 1970

Stories of Light and Delight (Oriya)

ଟ. 9.00

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ନ୍ୟାସନାଲ୍ ବୁକ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ, ଇଣ୍ଡିଆ,

45, ଗ୍ରୀନ୍ ପାର୍କ, ନ୍ୟୁଆର୍ବିକ୍-110 016 ଇଉନିଟ୍ ପ୍ରକାଶିତ ।

ରାଜା ଓ ଗୁଣ୍ଡୁଚିମୂଷା

ସେ ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଜଣେ ଥିଲେ ରାଜା, ବୟସରେ ତରୁଣ, ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧିରେ ଖୁବ୍ ପାରଙ୍ଗମ । ସେତିକି ନୁହେଁ, ବାହୁବଳରେ ବି ତାଙ୍କ ସମତୁଲ ସେ ଉତ୍ତରରେ କେହି ନ ଥିଲେ । ଆଉ, ଧନ ସମ୍ପଦରେ ରାଜାଙ୍କୁ ବା କେଉଁ ଯୁକ୍ତା ବଳି ଯିବ !

ଦିନେ ବେଳ ଉତ ରତ ରାଜା ତାଙ୍କ ବରିଷ୍ଠ ଭିତରେ ବୁଲୁଥିଲେ । ସାଥରେ ଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟ ବୁଡ଼ା ଲୋକ; ଆଉ ବଡ଼ ଜ୍ଞାନୀ ବି ।

ବୁଲୁ ବୁଲୁ ରାଜା କହିଲେ, “ଗୋଟାଏ କଥା ପାଇଁ ମୁଁ ବଡ଼ ସୁଖୀ । ମୋ ଆଗରେ କେହି ଲୋକ କୌଣସି ବିଷୟରେ ବତେଇ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ସବୁ ଗୁଣରେ ମୁଁ ଏ ଉତ୍ତରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବଳିଯିବି । ନୁହେଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ?”

ବୁଢ଼ା ମଘୀ ଚକ୍ରଣ ଗଜାକୁ ଭରି ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ଗଜା କିଛି ପରୁରିଲେ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୁପରମଣି ଦେଇଥିଲେ । ଗଜା କିଛି ଠିକ୍ କଥା କହିଲେ ବା ଠିକ୍ କାମ କଲେ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଥା ବା କାମକୁ ସମର୍ଥନ କରି କିଛି କହୁଥିଲେ ।

ଆଉ ସେଦିନ ଗଜା ଯାହା କହିଲେ, ରାଜାଙ୍କ ମନେ ମନେ ତାହା ଖୁବ୍ ଠିକ୍ କଥା । କିନ୍ତୁ ମଘୀ ସେକଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଦୂରେ ଥିଲା, କଥାଟା ଶୁଣି ସେ ନ ଶୁଣିଲା ଭଳି ରହିଗଲେ । ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପରୁରିଲେ, “କଥା କ’ଣ ମଘୀ ? ତମେ ନୀରବ ରହିଲ କାହିଁକି ?”

ମଘୀ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ରାଜା ! ତୁମେ ଯେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଗୁଣରେ ଏ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ, ସେଥିରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାହା ବୋଲି ତୁମ ଆଗରେ କେହି କେବେ କୌଣସି କଥାରେ ବଢ଼େଇ କରିବ ନାହିଁ, ସେ କଥା କିଏ କହିବ ? ହୁଏତ ଏମିତି କେହି ଦିନେ ବାହାରିବ, ଯିଏ କି ତୁମଠାରୁ ସବୁଗୁଣରେ ନ୍ୟୁନ ହୋଇଥିଲେ ବି ସେକଥା ମାନିବ ନାହିଁ । ସେଥିରେ କ’ଣ କରିବ ? ତୁମ୍ଭିଆର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥଳେ ନିଜ ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ କାହା ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ବୋଲି ମାନିବାକୁ ସୁଖ ମଣତି ନାହିଁ । କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କଥାରେ ବଢ଼େଇ କରିବ, ସେତେବେଳେ କିଛି ନ କହି ବା ନ କରି ତୁମ୍ଭ ରହିଯିବା ବିଷୟର କାମ । ନହେଲେ ନିଜର ଶାନ୍ତି ନଷ୍ଟ ହେବ ।”

ମଘୀ କଥା କହୁଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ଗୁଣ୍ଡୁଟି ମୁଣ୍ଡାଟିଏ କାହିଁ ଥିଲା ତେଣୁ ତେଣୁ ଆସି ଗୋଟାଏ ମାର୍ବଲ୍ ଛତା ଉପରେ ଚଢ଼ିଯାଇ ବସିଲା । ଗୁଣ୍ଡୁଟିଟି

କେଉଁଠାରୁ କେଜାଣି ଗୋଟିଏ ପଇସା ଗୋଟାଇ ଆଣିଥିଲା । ଗଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେପରି ଦେଖିପାରିବେ, ସେହିପରି ଭାବରେ ସେ ତା'ର ଆଗ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ସାହାଯ୍ୟରେ ପଇସାଟି ଭମରକୁ ଟେକି ଧରିଲା ।

ଗଜା କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ତା ଆଡ଼କୁ ଗୁହଁ ରହିବାର ଦେଖି ଲକ୍ଷ ପୁରୁଷ ଗୁଣ୍ଡୁଟି ଗୀତ ବୋଲିଲା :

ମୋର ଅଛି ଏତକ୍ ଧନ, ଗଜାର ଅଛି କେତେ ?

ଦେଖ କିମିତି ଈର୍ଷା ଭରେ ଅନାଏ ଗଜା ମୋତେ !

ଏ ଗୀତ ଶୁଣି ଗଜା ଚିଡ଼ିଗଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଗଜାଙ୍କ ମନୋଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଗଜା ଗୁଣ୍ଡୁଟି ଆଡ଼କୁ ଝପଟି ଗଲେ । ଗୁଣ୍ଡୁଟି ପକେଇ ଗଲା । କିନ୍ତୁ ପଇସାଟି ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଗଜା ତାକୁ ଗୋଟାଇ ନେଇ ପକେଟରେ ପୁରାଇଲେ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ସତୋଷ ଭରେ ହସିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ କିନ୍ତୁ ହସିଲେ ନାହିଁ କି କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।

ସେ ରାତିରେ ଗଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଖି ପାଖ ଦେଖ ମାନଙ୍କର କେତେକଣ ରାଜଦୂତଙ୍କ ସହ ବସି ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଶୁଣିଲା ସେହି ଗୁଣ୍ଡୁଟିର ଗୀତ :

ଏଇ ଘୋଷଣା କରିବି ମୁହଁ କଣ ଭଲ କରି

ମୋହରି ଧନେ ଦେଖାଏ ରାଜା ଏଡ଼ିକି ବାହାଦୁରୀ !

ଦାଗୁଣ ଛୋଧରେ ଗଜାଙ୍କ ରକ୍ତ ଡାରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ସମ୍ମାନିତ ଗଜଦୂତମାନେ ସେଠାରେ ଥିବାରୁ ସେ କୌଣସି ମତେ ଛୋଧ ଗୁପ୍ତି ରହିଗଲେ । ଗୁଣ୍ଡୁଚି ଶ୍ରମରୁ ଶ୍ରମକୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ବାରମ୍ବାର ସେଇ ଏକ କଥା କହିଲା । ରାଜଦୂତମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତା କଥା ଶୁଣିଲେ । କିନ୍ତୁ କାଳେ ରାଜା କିଛି ମନେ କରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ବି ନୀରବ ରହିଲେ ।

ରାଜଦୂତମାନେ ଅତିଥି ନିବାସକୁ ଗୁଲିଯିବାମାତ୍ରେ ରାଜା ଓ ପାଖଲୋକ ଗୁଣ୍ଡୁଚିକୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ବୁଆରେ । କୃଷ୍ଣ ରାଜା ରାତିରେ ଭଲ ଭବରେ ଶୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରସ୍ତତ ହେଲା । ସବୁଦିନ ସକାଳେ ଦୀନଦୁଃଖିଙ୍କୁ ଦାନଦେବା ରାଜାଙ୍କର ପ୍ରଥମ କାମ ଥିଲା । ସେଦିନ ସେ ଦାନ ଦେଉଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ଅନ୍ଧ ଦୂରରେ ଦେଖାଦେଇ ବୋଲିଲା :

ମୋହରି ଧନେ, ଜାଣୁ ଦୁନିଆ
ରାଜା ଦେଖାଏ ଦାତା ପଣିଆ ।

ରାଜା ଗୁଣ୍ଡୁଚିକୁ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ହୁକୁମ ଦେବା ବେଳକୁ ସେ ଅବସାନ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ରାଜା ଦାତରେ ଦାତ ଗୁପ୍ତି ଅନ୍ୟ କାମରେ ମନ ଦେଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ରାଜା ଲୋଜନ କରିବାକୁ ବସୁଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ଝରକା ସେପଟରୁ ଭାଙ୍ଗି ମାରି ବୋଲିଲା :

ଦେଖ ହୋ ! ରଜା, ମାରୁଛି ମଜା
ମୋ ଧନେ ଖାଇ ରାବିଡ଼ି ଖଜା ।

ରାଜାଙ୍କୁ ଏଡ଼େ ଖରାପ ଲାଗିଲା ଯେ ସେ ଜଣାଏ ବି ଖାଦ୍ୟ ପାଟିରେ ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପରିଶ୍ରମକ ପରିଶ୍ରମିକାମାନେ ଗୁରିଆଡ଼େ ଧାଁ ଦୌଡ଼ କଲେ ଗୁଣ୍ଡୁଚିକୁ ଧରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଗୁଣ୍ଡୁଚିର ଲକ୍ଷ୍ମି ନିଜିଲା ନାହିଁ ।

ରାତିରେ ଲେଖିଲା ରାଜା ଖାଇବାକୁ ବସୁଛନ୍ତି, ଗୁଣ୍ଡୁଚି ସିଧା ତାଙ୍କ ଆଗକୁ ଆସି ସେଇ ଗୀତଟି ବୋଲିଦେଲା । ରାଜା ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ କେବେ ନିଜକୁ ଏତେ ଅସହାୟ ମଣି ନ ଥିଲେ । ସେ ଗୁଣ୍ଡୁଚିର ପଇସାଟି ବାହାର କରି ତା' ଆଡ଼କୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ଗୁଣ୍ଡୁଚି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଇଟିକୁ ଗୋଟାଇ ନେଲା । ରଜା ଲାଗିଥିଲେ, ଏଥର ଗୁଣ୍ଡୁଚି

ଦାଉରୁ ଛାହି ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ହାୟ ! ଗୁଣ୍ଡୁଚି ବୋଲିଲା :

ମୁଁ ବୀର ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୁଷା ! ଜୟ ଜୟ ମୋର !

ସାର ଦୁନିଆକୁ ମୁହଁ କରିବି ଏଥର,

ମୋ ବୁଝି, ମୋ ବାହୁବଳେ ହୋଇ ଉୟଇତ ।

ଫେରାଇଲେ ଅବଶେଷେ ଗଜା ମୋର ବିର !

ଏହାଶୁଣି ଗଜା ପାଗଳ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଗୁଣ୍ଡୁଚିକୁ ଧରିବାକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ ।
ଅନ୍ୟମାନେ ବି । କିନ୍ତୁ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ଆଖି ପଲକରେ କୁଆଡ଼େ ଲୁଚିଗଲା ।

ରାତିସାରା ପ୍ରାସାଦର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଗୁଣ୍ଡୁଚି କଣ୍ଠରୁ ତା'ର ଏଇ ଶେଷ ଇଣ୍ଡିତାଟି
ଶୁଣାଗଲା । ଗଜା ଆଉ ଶୋଇବେ କ'ଣ ?

ସକାଳେ ମହାକୁ ତକାଇ ଗଜା କହିଲେ, “ମୁଁ ଇବୁଛି, ମୋର ସମସ୍ତ ସୈନ୍ୟ-
ବାହିନୀକୁ ଲଗାଇ ଗଜ୍ୟ ସାର ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୁଷାକୁ ନିପାତ କରିବି । ଅନ୍ୟ ଲପାୟ ନାହିଁ !”

ବୁଝ ମହା କହିଲେ, ମହାରଜ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଦୁଃଖ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝୁଛି । କିନ୍ତୁ
ମୋ କଥା ଟିକିଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଶୁଣନ୍ତୁ । ଏ ଗଜ୍ୟର ଦୁର୍ଗମ ଅବଶ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ, ଶତ ଶତ
ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ଗହନରେ, ଛୋଟ ଛୋଟ ବ୍ୟାପି ଗାଁ ଗଣା, ଅପରାଧ ଭିତରେ ଅସୁମାଟି

ଗୁଣ୍ଡୁଚି ଅଛନ୍ତି । ସୈନ୍ୟମାନେ ଯେ ସମସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡୁଚିଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ, ସେ କଥା କିଏ କହି ପାରିବ ? ପୁଣି ଆମ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମଲେ ବି ପ୍ରତିବେଶୀ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରୁ ତ ଶହ ଶହ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ପଶି ଆସି ପାରନ୍ତି । ତା’ଛଡ଼ା ଆମ ସୈନ୍ୟମାନେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୁଦ୍ଧ ଲଢ଼ିବାରେ ଅଭ୍ୟାସ । ସାଧାରଣ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ନିଧନ କାମରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଲଗାଇଲେ ସେମାନେ କ’ଣ ମନେ କରିବେ ? ଆହୁରି ଦେଖନ୍ତୁ, ସବୁ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମରହେବା ପରେ ବି ଯଦି ଏଇ ଦୃଷ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡୁଚିତା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବଞ୍ଚି ରହିଯିବ, ତେବେ ଆମର ସମସ୍ତ ଅଭିଯାନ ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ତା’ଛଡ଼ା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଲତିହାସ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ରମାନେ ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ କ’ଣ ପଢ଼ିବେ ? “ଅମୁକ ରାଜା ତାଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀକୁ ଧରି ଗୁଣ୍ଡୁଚିମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ !”

ରାଜା ବଡ଼ କରୁଣ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ତେବେ କ’ଣ କରିବି ?”

ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଗୁଣ୍ଡୁଚି କଥାରେ କେବେ କାନ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ତାକୁ ଖାତର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଯଥମେ ଯେଉଁଦିନ ଗୁଣ୍ଡୁଚିଟି ବଗିଚାରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ ବଢ଼େଇ ଉଠୁ, ସେଦିନ ଯଦି ଆପଣ ବିରକ୍ତ ନ ହୋଇ ତା କଥାକୁ ଉପଲେଖ କରିଥାନ୍ତେ, କିମ୍ବା ଅତୀତ କ୍ରମେ ରହି ଯାଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ ଏତେ ଯତ୍ନଶୀଳ ଲେଖିବାକୁ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା । ଯାହା ହେବାର ହେଲାଣି । ଆପଣ ଏବେ ବି ଆପଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବଦଳାଇ ପାରନ୍ତି ।”

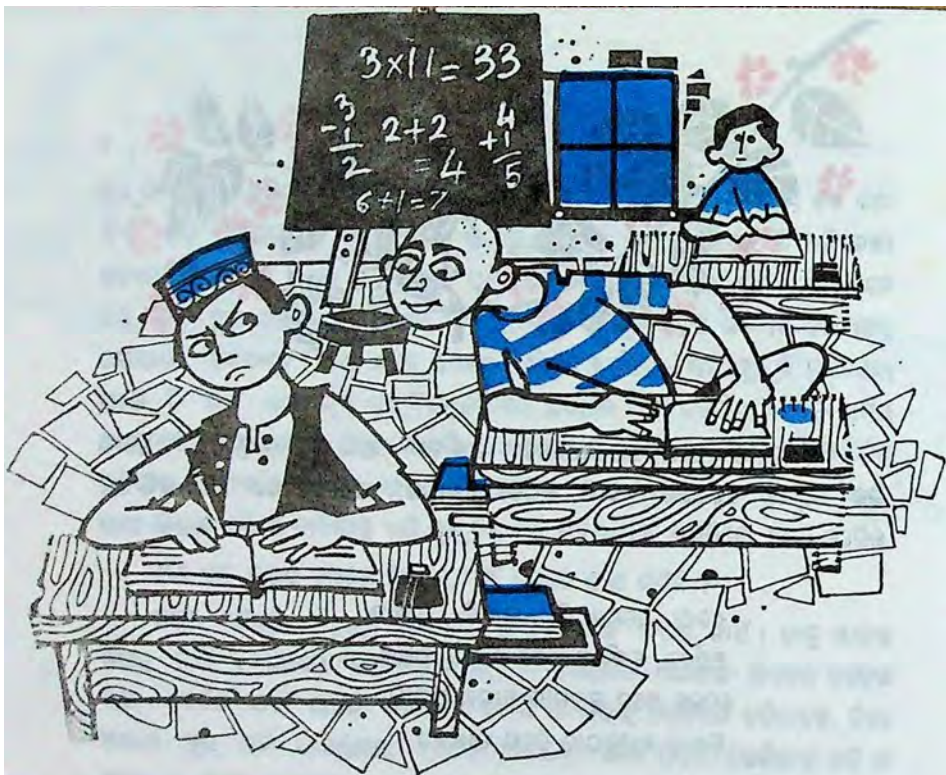
କିଛି ସମୟ ପରେ ଯେତେବେଳେ ଗୁଣ୍ଡୁଚଟ ଆସି ଗଜା ତାକୁ ଡରି ମରିଚାର
ବିର ଫେରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣିତା ବୋଲିଲ, ସେତେବେଳେ ଗଜା ହସି ହସି
କହିଲେ :

ଏକଥା ଜାଣେନା କିଏ, ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୂର୍ଖିକ
ଅର୍ଥରେ, ବୁଦ୍ଧିରେ ଅଟେ ଗଜାଠୁଁ ଅଧିକ,
ଯେହ୍ନେ ଅଟେ କୁକୁଡ଼ାର ହାଇର ଆକାର
ବିଶାଳ ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ନିକ୍ଷେ ଦୀର୍ଘତର !

ଗୁଣ୍ଡୁଚି ଏହା ଶୁଣି ଏଡ଼େ ଖୁସି ହୋଇଗଲା ଯେ ଗଜାଙ୍କ ଗୁରୁପତେ ବହେ
ନାଚିଲା । ତା'ପରେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଯାଇ କୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଆଉ ତା'ର
ଦେଖା ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ରାଜା ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ବାସ୍ତବିକ ! ତୁମେ କେଡ଼େ ସତକଥା
କହୁଥିଲ !”

ଗୋପନ କଥା

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଥିଲେ ଦୁଇଟି ପିଲା-ରଘୁ ଓ ରାକୁ । ଦୁହେଁ ଏକ ବୟସର; ପଢୁଥିଲେ ଏକା ଶ୍ରେଣୀରେ ।

ରଘୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପିଲା । ସେ ପାଠ ପଢୁଥିଲା ମନଦେଇ । ଅବଧାନେ ଓ ବାପା ମାଆ ଯେଉଁ କାମ ଦେଲେ ଖୁସିରେ ସେ କାମ ତୁଲାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରାକୁର ସ୍ୱଭାବ ବିପରୀତ । ତାର ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଖର, କିନ୍ତୁ ତାହା ଦୁଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧି । ଅନ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଖାତାଦେଖି ନିଜ ଖାତାରେ ଭରସା ଲେଖି ସେ ଭପର ଶ୍ରେଣୀକୁ ଉଠୁଥିଲା । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତା'ର ନା ଥିଲା ଦୟା, ନା ଥିଲା ସମ୍ମାନ । ତେବେ ମୁହଁରେ ନକଲି ହସ ପୁଚ୍ଛାଇ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ମନ ମୋହି ଦେଲାଉନି କଥା କହିବାରେ ସେ ଥିଲା ଓଷାଦ୍ ।

ରାଜୁ ରଘୁକୁ ମୋଟେ ପସନ୍ଦ କରୁ ନ ଥିଲା । କାରଣ ରାଜୁ ବାରମ୍ବାର ଫୁସ୍‌ଫୁସାଇ
ବି ରଘୁ ତା କଥାରେ ପଡ଼ି ଅନ୍ୟର ଟିକ୍ ଶ୍ରେଣି କରିବାକୁ ବା ଅବଧାନେ ପଛରୁଥିବା
ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ତାକୁ କହିଦେବାକୁ ମୋଟେ ରାଜି ହେଉ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରଘୁ ରାଜୁକୁ
କହି ରଖିଥାଏ, “କିଛି ଭଲ କାମ କରିବା ପାଇଁ କେବେ ଯଦି ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଲେଡ଼ିବ,
ତେବେ ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଣ୍ଟାଭିଡ଼ି ବାହାରି ପଡ଼ିବି । ନ ହେଲେ ନୁହେଁ ।”

ପାଠ ପଢ଼ା ଶେଷ ହୁଅନ୍ତେ ରାଜୁ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଜୀବିକା ପାଇଁ ଦୂର ସହରକୁ ଗଲା । ରଘୁ
କିନ୍ତୁ ତା ପୈତୃକ ଜମି କେଉଁମାଣକୁ ଆଦରି ଗାଁରେହିଁ ରହିଲା । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ତାକୁ
ତା’ର ଭଲମ ସଭବ ଲଗି ଭରି ଭଲ ପାଇବାକୁ ଲଗିଲେ ।

କେତେବର୍ଷ ବିତିଗଲା । ରଘୁ ଏହି ରାଜୁର ଆଉ ଭେଟ ହେଉ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ
ଦିନେ ରଘୁ ଶୁଣିଲା ଯେ ରାଜୁର ଚତୁରତାରେ ମୁଗ୍ଧ ଦୋଇ ରାଜା ତାକୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ
ପଦରେ ବରଣ କରିଛନ୍ତି । ରଘୁ ଏ ଖବର ପାଇ ଖୁସି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କାରଣ
ରାଜୁର ସଭବ ତାକୁ ଭଲଭବରେ ଜଣାଥିଲା । ତା ବୋଲି ସେ ଯେ ମନ ଦୁଃଖ କଲା,
ତାହା ନୁହେଁ । ସେ ତା ନିଜର ଓ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଦୁଃଖକୁ ନେଇ ଦିନ କଟାଉଥିଲା ।
ରାଜା କ’ଣ କଲେ ନ କଲେ ସେ ନେଇ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇବାକୁ ତା’ର ସମୟ ନ ଥିଲା ।

ଥରେ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଗୋଟାଏ ଉତ୍ସବ କରିବାକୁ ଘରି କଲେ । ସେଥି ସକାଶେ
ସହରକୁ କିଛି ଜିନିଷପତ୍ର କିଣିବା ଦରକାର ପଡ଼ିଲା । ସମସ୍ତଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ରଘୁ
ସହରକୁ ଗଲା ।

ଭଦ୍ରଭଦ୍ରକିଆ ଦୁଇପହରବେଳେ ସେ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାକୁ ବଡ଼ ଶୋଷ ଲାଗିଲା ।
ରାଷ୍ଟ୍ରାକଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ କୋଠାଘର ଦେଖି ସେ ହତା ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ ପାଣି
ମୁହିଁଏ ମାଗିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେତିକିବେଳେ ଘରର ମାଲିକ ବାହାରି ଆସି ଭଲ କଣରେ
କହିଲେ, “କିରେ ରଘୁ, କଥା କ’ଣ ?”

ରଘୁ ଚିହ୍ନିଲା । ଘରର ମାଲିକ ଆଉ କେହି ନୁହେଁ, ରାଜୁ । ଅବଶ୍ୟ ରାଜୁର ଚେହେରା
ବଦଳି ଯାଇଥିଲା । ସେ ପିନ୍ଧିଥିଲା ନାନା ରଙ୍ଗର ଜରିଲତା ପୋଷାକ, ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଶ,
ଆଖି ଝଲସି ଗଲଭଳି ଚକ୍ ଚକ୍ ପଗଡ଼ି; ନାଭିଥିଲା ସୁନାହାର ଓ ଦଣ୍ଡ ଆଙ୍ଗୁଳିରେ କୋଡ଼ିଏଟି
ମୁଦି । ସେ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା ଗୋଟାଏ ବାରୁଆ ଭଳି ଧୂସଲ୍ ମୋଟା ।

ରଘୁ ରାଜୁକୁ ନମସ୍କାର କଲା । ରାଜୁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ନମସ୍କାର କରିବା ଦୂରର କଥା,
ତାହାଙ୍କୁ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ତୁ କେଡ଼େ ହାନିମାନ ଦେଖା ଯାଉଛୁରେ ରଘୁ !

ଛି ଛି, କେତେ ବାଜେ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଛୁ ! ଆଉ ଗାଁରୁ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ବାଟ ଗୁଲି ଗୁଲି ଆସିଛୁ ନିଶ୍ଚୟ । ଘୋଡ଼ା ନ ହେଉ, ତୋତେ ଗୋଟାଏ ଗଧବି ମିଳିଲ ନାହିଁ ? କିନ୍ତୁ ଅନାରେ ବୋକା ! ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅନା । ମୁଁ କିପରି ଦୁଶୁଟି ? ସାକ୍ଷାତ୍ ଦେବଦୂତ ଭଳି; ନୁହେଁ ? ଦେଖ ମୋ ପୋଷାକ । ଦେଖ ମୋ ଘର । ଦେବତାମାନେ ବି ଏସବୁ ଦେଖିଲେ ମୋତେ ଈଶ୍ଵା କରିବେ । ଖାସ୍ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ମୋର ଏଭଳି ଭରତି । ବୁଝିଲୁ ? ତୁ ଯେହେତୁ ଗୋଟାଏ ନିର୍ମଳ ଓଲୁ, ଚଢ଼ିକରି ସହରକୁ ଆସିବା ପାଇଁ—ତୋତେ ଗଧଟାଏ ବି ମିଳୁ ନାହାନ୍ତି !”

ରଘୁ କହିଲା, “ଦେଖ ରଘୁ, ମୁଁ ଗରୀବ ହୋଇପାରୁନା, କିନ୍ତୁ ମୋ ମନରେ କୌଣସି ଅଶାନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ ମୁଁ ଯେ ନିର୍ମଳ ଓଲୁଟାଏ ନୁହେଁ, ତୁମେ ସେକଥା ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣ । ମୁଁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ସହରରେ ତୁମଭଳି ଧନୀ ଓ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ହେବାପାଇଁ ମୋର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଆଉ ଯେଉଁ ପକ୍ଷରେ ତୁମେ ସେଭଳି ହୋଇଛ, ସେ ପକ୍ଷ ମୋତେ ସୁହାଇବ ନାହିଁ ।”

“ତୁମ୍ଭ କର !” ଗଢ଼ ପାଟିକଲା, “ତୁ ଯଦି ଏଡ଼େ ପାରଙ୍ଗମ, ମୋ ପାଖକୁ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିବାପାଇଁ ଆସିଛୁ କାହିଁକି ?”

“ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆସିନାହିଁ । ଖୁବ୍ ଶୋଷ କରିବାରୁ ମୁହାଏ ପାଣି ପିଇବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲି । ଏଭରା ତୁମ ଘର ବୋଲି ଜାଣି ନଥିଲି ।” ରଘୁ କହିଲା ।

“ତୁମ୍ଭ କର ! ତୋତେ ବିହୁଏ ବି ପାଣି ମିଳିବ ନାହିଁ । ପକ୍ଷା ଏଠାରୁ !” ଗଢ଼ ହୁକାର ଛାଡ଼ିଲା ।

“ବେଶ୍ କଥା ଭଲ, ମୁଁ ଯାଉଛି” ବୋଲି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହି ରଘୁ ବୁଲିପଡ଼ି ଗୁଲିଯିବାକୁ ବସିଲା । କିନ୍ତୁ ରଘୁ ସେଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ହୋଇ ରଘୁକୁ ଟେକିନେଇ ହତା ବାହାରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେବାପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ଗୁଳରକୁ ଆଦେଶ ଦେଲା ।

ଏଥର ରଘୁ କଡ଼ା କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ଦେଖ ଗଜୁ ! ମୁଁ ତୁମର କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ କରିନାହିଁ । ଯଦି ବିନା କାରଣରେ ମୋତେ ଆହୁରି ଅପମାନ ଦେବ, ତେବେ ତମକୁ ସେଥିପାଇଁ ଅନୁତାପ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ !”

ଗଜୁ ପାଟି କଲା, “କ’ଣ ହେଲା ! ମୋର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ କରି ନାହିଁ ! ପରୀକ୍ଷାରେ ମୁଁ ଭରପୁର ପରୀକ୍ଷା ବେଳେ ମୁହଁ ବୁଜି ବସୁଥିଲ କିଏ ? ମୁଁ ମନଇଚ୍ଛା ତୋତେ ଅପମାନ ଦେବି । ତୁ ମୋର କ’ଣ କରିବୁ ? ମୁଁ ହେଲି ଗଜ୍ୟର ସ୍ୱଧୀନ ମନ୍ତ୍ରୀ, ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରିୟପାତ୍ର । ଅନ୍ୟସବୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୋ ପରାମର୍ଶରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମୋର ଦେଶ୍ । ରାଜକୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ମୋର ଶୁଣୁର । ବିଶ୍ୱରପତି ହେଲେ ମୋର ଶକ୍ତା । କିଛି ବୁଝୁଛୁ ?”

“ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିନେବି ।” ରଘୁକୁ ଗୁଳରମାନେ ଟେକି ନେଇଯିବା ବେଳେ ସେ ଏତକ କହିଲା ।

କେଉଁମାସ ବିତିଗଲା । ଦିନେ ରାଜା ତାଙ୍କ ବରିଷ୍ଠରେ ଏକା ବୁଲୁଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ଦାଡ଼ିଆ ଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ବହୁତ ଗୁଡ଼ାଏ ମୂଲ୍ୟବାନ ଭେଟି ଥୋଇଦେଲା । ତା'ପରେ ଆଗରୁକ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ସବୁଦିନେ ଆପଣଙ୍କୁ ପରାଶରି ସୁନା ମୋହର ଦେବି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ଆପଣ ଦରବାରରେ ବସିବା ବେଳେ ଆପଣଙ୍କ କାନରେ ଚୁପ୍‌କିନା ଦୂରପଦ କଥା କହିବା ପାଇଁ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ହେବ !”

“ବେଶ ! ସେଥିରେ କ୍ଷତି କ'ଣ !” ରାଜା କହିଲେ ।

ପରଦିନ ରାଜା ପାଞ୍ଚ ମିତ୍ର ଗହଣରେ ଦରବାରରେ ବସିଛନ୍ତି, ସେ ବୁଢ଼ାଟି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଠେଲି ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଗଲା । ରାଜା ଚିକିଏ ହସିଦେଲେ । ବୁଢ଼ା ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ କାନରେ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ କହିଲା, “ଆଜି ପାଗ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ଆକାଶରେ ଖଣ୍ଡିଏ ହେଲେ ମେଘ ନାହିଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଚହଟି ଉଠୁଛି ।” କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କ କାନରେ ଏଇ ମାମୁଲି କଥା କହିଲା ବେଳେ ସେ ରଜୁ ଆଡ଼କୁ ବାରମ୍ବାର ଅନାଇଥାଏ । ତା'ପରେ ସେ ସୁନା ମୋହରତକ ରାଜାଙ୍କ ପକେଟ ଭିତରେ ପୁରାଇ ଦେଇ ଦରବାର ବାହାରକୁ ବାହାରି ଗଲା ।

ରଜୁହିଁ ଛଦ୍‌ବେଶରେ ଆସି ଏପରି କରୁଥିଲା । ଏପରି କରିବା ଫଳରେ ଯାହାହେବ ବୋଲି ସେ ଭାବୁଥିଲା ତାହାହିଁ ହେଲା । ସାଧାରଣମାନଙ୍କୁ ତା ପଛେ ପଛେ ବାହାରି ଆସି ଭୀତ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା, “ରାଜାଙ୍କ ସହ କେଉଁ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା କି ? ଆପଣ ବା କାହିଁକି ବାରମ୍ବାର ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅନାଉଥିଲେ ?”

ରଜୁ ଭୁଲୁଥିଲା କି କହିଲା, “ଆପଣ ଜଣେ ଏଡ଼େ ଦୀର୍ଘଦୂରୀନ ଲୋକ ହୋଇ ରାଜା ଓ ମୋ ଭିତରର ଗୋପନ କଥା ସମ୍ବାଦ କରିଦେବାକୁ କହୁଛନ୍ତି କିମିତି ?”

ରାଜାର ଡର ଦୂରଗୁଣ ବଢ଼ିଗଲା । ସେ ଛଦ୍‌ବେଶୀ ରଜୁ ଆଗରେ ଆଣ୍ଟୁମାଡ଼ି ବସିପଡ଼ି ଶହେଟି ସୁନା ମୋହର ତା ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ରଖିଦେଇ କହିଲା, “ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆହୁରି ଏତିକି ସୁନା ମୋହର ଦେବି ବୋଲି ଜବାବ୍ ଦେଉଛି । ଆପଣ ମୋତେ ସବୁ ଖୋଲି କରି କୁହନ୍ତୁ ।”

ରଜୁ ମିଛରେ ଚିକିଏ ଦୋଦୋପାଞ୍ଚ ହୋଇ ତାପରେ କହିଲା, “ଗଟଣା ବଡ଼ ଗୁରୁତର । ବହୁତ-ଲୋକ ଜାମୁକ ପାଖରେ ତମ ନାମରେ ନାନା ସମ୍ବାଦ ଅଭିଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ତମେ ଲକ୍ଷ ନେଇଛ, ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ମିଛ କହୁଛ ଓ ସମ୍ବାଦ କପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛ, ଇତ୍ୟାଦି । ରାଜା ମୋତେ ଏ ବିଷୟରେ ଗୋପନରେ ଚତକ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।”

“ଆପଣ ଆଜି ରାଜାଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଲେ ଅଛା ?” ରାଜୁ ସ୍ବାସ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“ମୁଁ କହିଲି ଯେ ତଦନ୍ତ ଶେଷ ହେବାକୁ ଆଉ କିଛି ସମୟ ଲାଗିବ ।” ରଘୁ କହିଲା ।

“ମୋତେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ହଜାରେ ସୁନାମୋହର ଦେବି ।” ରଘୁ କହିଲା ।

“ଦେଖାଯାଉ !” ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ରଘୁ କହିଲା ।

ପରଦିନ ରଘୁ ଯାଇ ରଜାଙ୍କ କାମରେ ତୁପି ତୁପି କହିଲା, “ଆଜି ସକାଳେ ଆଜ୍ଞା ଉତ୍ତର ଦିଗରୁ ବାଆ ବହୁଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୋଧହୁଏ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ କୋଣରୁ ବହୁଛି । ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଏ ବିଷୟରେ ସଠିକ୍ କାଣେ ନାହିଁ ।” କିନ୍ତୁ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକ କହିଲା ବେଳେ ସେ ବାରମ୍ବାର ରଘୁ ଆଡ଼କୁ ଅନାଉଥିଲା । ରଜା ଏଇ ଅଦରକାରୀ କଥା ଶୁଣି ଚିକିଏ ହସିଲେ । ଯାହାହେଉ, ଦୈନିକ ପଞ୍ଚାଶତି ସୁନା ମୋହର ପାଇ ସେ ଖୁସି !

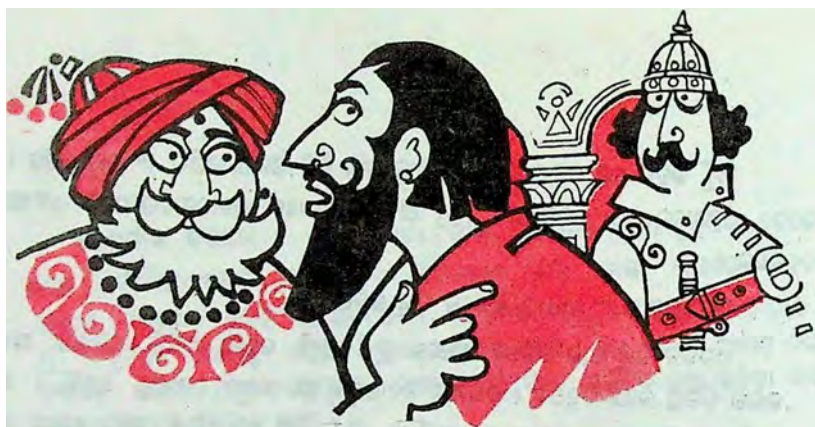

କାଲରେ ପଡ଼ିଥିବା ମାଛଭଳି ଗଳ୍ପର ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ଛଟପଟ ହେଉଥିଲା । ରଘୁ ଦରବାର ବାହାରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଦୌଡ଼ିଆସି ପରୁରିଲା, “ଆଜ୍ଞା ! କ’ଣ ହେଲା ?”

ରଘୁ କହିଲା, “ଆପାତତଃ ରଜାଙ୍କୁ ମୁଁ ଏଇକଥା କହି ଦେଇଛି ଯେ ଆପଣ ଏମିତି ବିଶେଷ କିଛି ଦୃଷ୍ଟି କରିନାହାନ୍ତି । ରଜା ମୋ କଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିଛନ୍ତି ।”

ରଘୁ ରଘୁକୁ ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ ସହ ହଜାରେ ସୁନାମୋହର ଦେଲା ।

ପରଦିନ ରଜାଙ୍କ କାମରେ ଜଳବାୟୁ କଥା କହିଲାବେଳେ ରଘୁ ସେନାପତିଙ୍କୁ

ଆଡ଼କୁ ବାରମ୍ବାର ଅନାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଫଳ ହେଲା । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ରଘୁ ପୁଣି ହଜାରେ ସୁନାମୋହର ଉପାର୍ଜନ କଲା । ଦିନ କେତୋଟି ଭିତରେ ତମେ ସେ ଜଣ ଜଣ କରି ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ, ରାଜକୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ବିଶ୍ୱରପତିଙ୍କୁ ଜୟଭୀତ କରାଇ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ମୋଟରେ ଦଶହଜାର ସୁନା ମୋହର ହସ୍ତଗତ କଲା ।

ତା' ପରେ ଦିନେ ଦରବାରରେ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚ ମିତ୍ର, ଅମାତ୍ୟ ଓ ଅନେକ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବାବେଳେ ରଘୁ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ଆପଣଙ୍କ କାନରେ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନ ଥିବା ଗୁଡ଼ାଏ କଥା କହି ଆସିଛି । ଆଜି ଏ ଅଳ୍ପଟି କିଛି ମୂଲ୍ୟବାନ କଥା କହିବି ।” ରଘୁ ଏହା ପରେ ଗୋଟାଏ ରଙ୍ଗୀନ, ରେଶମ ଥକି ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ପକାଇ ଦିଅଡେ ତାହା ଭିତରେ ଥିବା ଦଶହଜାର ସୁନା ମୋହର ଭୁଣୁଡ଼ୁଣୁ କରି ଅବା କଥା କହି ଉଠିଲେ !

ରାଜା ମୁହଁ ହସି କହିଲେ, “ତମେ ଏ କଥାର ମର୍ମ ଟିକିଏ ବୁଝାଇ ଦେବ କି ?”

ରଘୁ ସବୁ କଥା କହିଗଲା । ତାପରେ ଅଳ୍ପ ମୁହଁ ଖୋଲି ତହିଁ ଭିତରର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ

ଦେଖାଇ କହିଲା, “ମହାରଜ ! ଏଇ ଶିଶୁଙ୍କର ପରିମାଣ ଆପଣଙ୍କୁ ଘେରି ରହିଥିବା ମିଥ୍ୟାଭାର ଓ ହଠକାରୀତାର ପରିମାଣକୁ ସୂଚାଇ ଦେଇଛି । ଯଦି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସାଧୁ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ଯଦି ସେମାନେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରଯ୍ୟାସ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ରାଜକୋଷ୍ଠାଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ବିଚାରପତି ସେମାନଙ୍କ ବିବେକ ଅନୁସାରେ କାମ କରୁଥାନ୍ତେ, ତେବେ କେବଳମାତ୍ର ମୋ ଗୃହାଣୀରେ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ନ ଥାନ୍ତା !”

ନିଜ କର୍ମଗୁରୀମାନଙ୍କ ସ୍ବରୂପ ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜାଙ୍କ ଜ୍ଞାନୋଦୟ ହେଲା । ରାଜା ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଅସାଧୁ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଡ଼େ ଛୋଟ କଥାରେ ଡରିଗଲେ ।

ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ରାଜା ଓ ତାର ବଂଧୁମାନେ ହଠକାରୀ ବିଦ୍ୟା ଦ୍ବାରା ନିଜ ନିଜ ପାଇଁ ଗଢ଼ିଥିବା ପୁଞ୍ଜର ରମାରତ୍ନମାନ ଲୁଚୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ରତ୍ନକୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନିୟୁକ୍ତ କରି ନିଜର ବିଜ୍ଞତାର ପରିଚୟ ଦେଲେ । ରତ୍ନ ମଧ୍ୟ ଗୁଣୀ ଲୋକଙ୍କୁ ବାଛି ବିଭିନ୍ନ ଆସନରେ ବସାଇ ନିଜ ବିଜ୍ଞତାର ପରିଚୟ ଦେଲା ।

ଅଜବ ଦେଶର ଅଭିଜ୍ଞତା

ଜଣେ ବୁଦ୍ଧ ବଣିକ ଦିନେ ତାଙ୍କ ଚରୁଣ ପୁଅକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ବାପା ! ଏଇ ଯେଉଁ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଦେଖୁଛୁ, ଏ ଦୁଇଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲଲ ବାଡ଼ିର ଘୋଡ଼ା । ଆମେ ବି ଏ ଦୁଇଟିକୁ କେତେ ଯତ୍ନରେ ନ ବଢ଼ାଉଛୁ ! ଯେଉଁ ଗର୍ୟ୍ୟରେ ଲଲ ଘୋଡ଼ା ମିଳନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ଗର୍ୟ୍ୟରେ ଏ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ବଦଳରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ହୁଏ । ମୋହର ମିଳିବ । ସୁଦୂର ଦକ୍ଷିଣରେ ସେଇଟି ଏକ ଗର୍ୟ୍ୟ ଅଛି । ତୁମ୍ଭ ମୁଁ ବୁଢ଼ା ହେଲିଣି । ସେତେ ଦୂରକୁ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ଅନେକ ଅଜଣା ମୂଲକ ଟପି ସେ ଗର୍ୟ୍ୟକୁ ଯିବାଭଳି ସାହସ ଯଦି ତୋର ଥିବ, ତେବେ ତୁ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ସେ ଗର୍ୟ୍ୟର ଗଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ ଯାଇପାରୁ । ଗଜା ହୁଏତ ଆହୁରି ଅଧିକ ଦାମ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।”

ଅଜଣା ମୂଲକମାନ ଦେଖିବା ଆଶାରେ ଚରୁଣଟି ପୁଲକିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ

ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଧରି ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ବୁଦ୍ଧ ଚଣିକ ପୁଣି କହିଲେ, “ଦେଖ ବାପା, ସେଇ ଦରଦେଶକୁ ଯିବା ବାଟରେ ଭୁଲରେ ଯେପରି ପଶିମ ଆଡ଼କୁ ଚାଲି ନ ଯାଉ । କାରଣ ପଶିମରେ ଏଭଳି ଏକ ମୂଲକ ଅଛି, ଯେଉଁଠିକାର ସମସ୍ତ ବାସିନ୍ଦା ଜଣେ ଜଣେ ଠକ । ସେ ମୂଲକକୁ ଯିଏ ଥରେ ଯାଇଛି, ସେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଫେରିଛି । ଜୀବନରେ ଥରେ ମାତ୍ର ମୁଁ ସେ ମୂଲକ ଭିତରକୁ ପଶି ଯାଇଥିଲି । ସେତିକି ଭୁଲ ପାଇଁ ମୋତେ ଯେଉଁ ଶାସ୍ତି ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ତାହା ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିବା ଯାଏ ମୋତେ ଦୁଃଖ ଦେଉଥିବ ।”

ବଣିକଙ୍କ ଦୁଃଖର ହେତୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ପୁଅ ଜିଗର ଲଗାଇଲା । ବଣିକ କହିଲେ, “ତୁ ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଥିବା ବେଳେ ଚୋର ଜଣେ ବଡ଼ଭଲ ସହିତ ଖେଳୁଥିଲୁ । ସେକଥା ମନେ ଅଛି ? ପଦରବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ଥରେ ବଣିକ ପାଇଁ ବାହାରି ଗଲାବେଳେ ମୋର ସେଇ ପୁଅକୁ ସାଥରେ ନେଇଗଲି । ଭାବିଥିଲି ବାଳୁତ କାଳରୁ ଦେଶ ବିଦେଶ ବୁଲୁବୁଲି କରେ ତା ବୁଦ୍ଧି ବଢ଼ିବ ।

“ବଣିକ ଶେଷ କରି ଦେଶକୁ ଫେରିବା ବାଟରେ ଦୈବାଦ୍ ଦିନେ ବେଳବୁଡ଼ ସରିକି ଆମେ ଯାଇ ଏକ ଅଜଣା ମୂଲକରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ସେଠାକାର ଲୋକମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହଜି ହାଜରା ମୁଁ ଅନୁମାନ କଲି ଯେ ଯେଉଁ ଠକ ମୂଲକ କଥା ମୁଁ ବହୁତ ଦିନରୁ ଶୁଣିଛି, ତାହା ସେହି ମୂଲକ । ଯାହାହେଉ, ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ ସେ ମୂଲକ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ଘିରକରି ଗତିକ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଚଟିଘରେ ରହିଲୁ ।

“ସକାଳେ ଚଟିଘର ମାଲିକକୁ ତା ପାଉଣୀ ଦେଇସାରି ଆମେ ଠକ୍ ଗୁଲିଯିବାକୁ ବାହାରିଲୁ, ସେତିକି ବେଳେ ସେ ମାଲିକର ଭଲ କାନ୍ଦିକାଟି ରଡ଼ିକରି ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଓ କହିଲା, ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଲ୍ଲହୁଆଟିଏ ଜନ୍ମ କରିଛି । ସେଥି ପାଇଁ ଏଇ ଲୋକ ଦାୟୀ ।

“ଏ ବିଚିତ୍ର କଥା ଶୁଣି ମୁଁ ବିସ୍ମିତ ହୁଅନ୍ତେ ସେ କହିଲା ଯେ ଗଲାକାଲି ଘୋଡ଼ାକୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିବା ବେଳେ ମୁଁ କୁଆଡେ ଖୁବ୍ ଯୋରରେ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଥିଲି । ସେଇ ନିଶ୍ୱାସରେ ଚଟିଘର ବାହାରକୁ ଭଡ଼ିଯାଉଥିବା ଗୋଟାଏ ପତଙ୍ଗର ଗତି ବଦଳିଗଲା । ସେ ପୁଣି ଚଟିଘର ଭିତରକୁ ଭଡ଼ିଯାଇ ଲୋକଟାର ସ୍ତ୍ରୀ ନାକରେ ପଶିଗଲା । ଫଳରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଛିଙ୍କି ପକାଇଲା । ତାହା ଦ୍ୱାର ତା’ ପେଟରେ ଥିବା ପିଲାଟି ମରିଗଲା । ସକାଳେ ସେହି ମଲା ପିଲାଟି ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ।

“ଏଭଳି ଉଦ୍ଭଟ ଅଭିଯୋଗର କ’ଣ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇପାରେ ? ମୁଁ କ’ଣ କରିବି କିଛି ସ୍ଥିତି କରିପାରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ ଲୋକ ଆସି ସେଠାରେ କମା ହୋଇଗଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେହି ଲୋକଟାକୁ ସମର୍ଥନ କରି ମୋତେ ଦୋଷ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୋ ବୁଦ୍ଧି ବଣା ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ କହିଲେ, ମୁଁ ଯେହେତୁ ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଶିଶୁର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ଦାୟୀ, ତେଣୁ ମୋ ପୁଅକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେମାନେ ବଳପୂର୍ବକ ମୋ ପୁଅକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ । ମୁଁ କିଛି କରି ନପାରି ଫେରି ଆସିଲି । ହାୟ ! ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ ପୁଅ ସେମାନଙ୍କ ଦାସ ହୋଇ ଖଟୁଥିବ !”

ଏକଥା କହିସାରି ବଣିକ କାନ୍ଦି ପକାଇଲେ । ଚରୁଣଟି ତା ନିଜ ବିସ୍ମୟ ଓ ଦୁଃଖ ରୋପନ ରଖି କହିଲା, “ବାପା ! ତୁମେ ନିଶ୍ଚିତ ରୁହ । ମୁଁ କଦାପି ସେ ମୂଲକକୁ ଯିବି ନାହିଁ ।”

ତହିଁ ପରଦିନ ଚରୁଣଟି ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିକୁ ଧରି ଡୁଗୁର ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାତ୍ରା କଲା । ଦୁଇଦିନ ପରେ ସେ ଆସି ଗୋଟିଏ ନଈକୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ନଈରେ ଆସିଥିଲା ବନ୍ୟା । ନାଉରୀ ତ ଛୋଟିଆ ନାଆରେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୁଇଟା ଘୋଡ଼ାକୁ ପାରିକରିବାକୁ ଘଟି ହେଲା ନାହିଁ ସେ କହିଲା ଯେ କିଛି ଦୂର ପଶିମରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘାଟ ଅଛି । ସେ ଘାଟର ନାଆ ଚଡ଼ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିକୁ ସେଠାରେ ପାରି କରିବା ସହଜ ହେବ ।

ଚରୁଣ ଅଗତ୍ୟା ପଶିମ ମୁହାଁ ହୋଇ ଗୁଲିଲା । ବାଟରେ ହେଲା ବର୍ଷା । ଆଗରେ କୌଣସି ଆଶ୍ରୟ ପାଇବାର ଆଶା କରି ସେ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଛିଦୂର

ଯିବାପରେ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ସେପାରିରୁ ଧୁଆଁ ଉଠୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିକୁ ଧରି ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେ ସେହି ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠିଲା ।

ବର୍ଷା ଜମେ କମି ଆସିଲା । ପାହାଡ଼ ଚଳକୁ ଅନାଇ ସେ ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ଗାଁ । ସେ ବହୁତ ପଶ୍ଚିମକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଗାଁଟି ସେହି ଠକ ମୁଲକର ଗୋଟାଏ ପ୍ରାଚୀ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ସେ ଅନୁମାନ କଲା । ତେଣୁ ଗାଁ ଭିତରକୁ ନ ଯାଇ ସେ ଲେଉଟି ଯିବାକୁ ହିଁ ଛାରି କଲା । ତେବେ, ସେ ମୁଲକର ଲୋକେ ଦେଖିବାକୁ କିପରି ତାହା ଜାଣିବାକୁ ବହୁତ କୌତୁହଳ ହେବାରୁ ସେ ଟିକିଏ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି ଚଳକୁ ଅନାଇଲା । ସେ ଯେଉଁ ପଥରଟି ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଦେଉଥିବା ହଠାତ୍ ତାହା ଖସିଗଲା । ସେ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଚଳକୁ ଯାଇ ସେଇ ଗାଁ ଭିତରେ ପଡ଼ିଲା । ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଡେଇଁ ଡେଇଁ ପାଇ ତା ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହେଲେ ।

କିଛି ଦୂରରୁ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିବା ବୁଢ଼ା ଲୋକଟାଏ ଚରୁଣ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା । ଚରୁଣ ଉଠି ଛିଡ଼ାହେଲା । ଭଗ୍ୟକୁ ତାହା ଦେହରେ ବିଶେଷ କୌଣସି ଆଘାତ ଲାଗି ନଥିଲା । କେବଳ ବେଙ୍ଗଟାଏ ତା' ପିଠିତଳେ ଲାପା ପଡ଼ି ମରିଯାଇଥିଲା । ବୁଢ଼ାଟି

ଦୌଡ଼ି ଆସିବାର ଦେଖି ତରୁଣ ଖୁସି ହେଲା । ସେ ଭବିଷ୍ୟ, ଏଇ ଠକ ଦେଖରେ ବି ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇଲା ଭଳି ଲୋକ ଅଛନ୍ତି !

ସେ ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାକୁ ଯାଉଛି, ଏତିକି ବେଳେ ମଲା ବେଙ୍ଗଟି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ବୁଢ଼ା ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା, “ହାୟ୍, ହାୟ୍, ମୋ ପୁଅର ହେଲା କ’ଣ ? ହାୟ୍, ହାୟ୍, ମୁଁ କରିବି କ’ଣ ? ମୋ ବେଙ୍ଗକୁ କାହୁଁ ଫେରି ପାଇବି ?”

ବୁଢ଼ାର ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ବହୁତ ଲୋକ ସେଠାରେ ଜମା ହୋଇଗଲେ । ବୁଢ଼ା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଲଙ୍ଗିତରେ କ’ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ ତରୁଣକୁ କହିଲେ ଯେ ପିଲାପିଲି ନ ଥିବା ବୁଢ଼ାଟି ସେହି ବେଙ୍ଗକୁ ନିଜର ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର କରିଥିଲା । ବାପା ପ୍ରତି ସେହି ଗୃହ ପାଳିତ ବେଙ୍ଗର ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକ୍ତି କଥା ନ ଛାଣେ କିଏ ? ପୋଷ୍ୟ

ପୁତ୍ରର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁରେ ବୁଢ଼ାଟି ଯେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁହ୍ୟମାନ ହେବ ତଥା ସେହି ସବୁଠାରୁ ଗୁଣବାନ୍ ବେଙ୍ଗର ଆକର୍ଷକ ବିଧୋଗରେ ମୂଲକଯାକର ଲୋକ ଯେ ଶୋକ କରିବେ, ଏଥିରେ ତା ସନ୍ଦେହ କ'ଣ ?

ଘୁହୁଁ ଘୁହୁଁ ବୁଢ଼ାଟି ସହିତ ପାଳି ଧରି ଅନ୍ୟ କେତେଜଣ ବି କାର୍ଯ୍ୟବାକୁ ବସିଗଲେ ।

ତରୁଣଟି ବାଉଳା ହୋଇଗଲା । ସେ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ମୂଲକ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଯିବାକୁ ଉହୁଁଥିଲା । ବୁଢ଼ାଟି କ'ଣ ପାଇଲେ ତା ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯିବ ବୋଲି ସେ ପଚାରିବା ଯିଏ ବୁଢ଼ା ପାଟି କରି କହିଲା, “ତୋ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିରୁ ଗୋଟିଏ ମୋତେ ଦେଇଯା ।” ତରୁଣଟି ଗଭୀର ଦୁଃଖରେ କହିଲା, “ଗୋଟାଏ ବେଙ୍ଗ ପାଇଁ ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?” ତାହା ଶୁଣି ବୁଢ଼ା ଆହୁରି ଗର୍ଭି ଯାଇ ପାଟି କଲା, “କ'ଣ ହେଲା ! ମୋ ପୁଅ ବଦଳରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଦାବା କରିବାରେ ତୋତେ ଏଡ଼େ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି ?”

ବୁଢ଼ାଠକକୁ ଘୋଡ଼ାଟିଏ ନ ଦେଇ ତରୁଣର ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ବଡ଼ ବିମର୍ଶ ମନରେ ସେ ବାକି ଘୋଡ଼ାଟି ଧରି ଗାଁ ବାହାରକୁ ଗଲା । ପୁଣି ପାହାଡ଼ ଚଢ଼ିବା ଭଳି ବଳ ବା ଉତ୍ସାହ ତା'ର ନଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପଟକୁ ବାହାରିଯିବା ପାଇଁ କେଉଁଠି ଗସ୍ତାଧିବ ବୋଲି ଆଶା କରି ସେ ପାହାଡ଼ ଚଳେ ଚଳେ ଗୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଗାଁରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳକୁ ତାକୁ ବହୁତ ଭୋକ ଓ ଶୋଷ ଲାଗୁଥାଏ । ଗସ୍ତାକର୍ତ୍ତରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ଘର ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସେ ବାଉଳାରେ ବସିଥିବା ଗୋଟାଏ ଲୋକକୁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାଣି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲା ।

ସେ ଲୋକଟିର ଗୋଟିଏ ଆଖି ନଥିଲା । ସେ କହିଲା, “ମୁଁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ, ତେବେ ପ୍ରଚୁର ପାଣି ଦେବି । ପେଟଟା କିମିତି ପୂରିବ, ସେଇଟା

ହେଲ କଥା । ନୁହେଁକି ? ଖାଦ୍ୟରେ ହେଲ ବା ପାଣିରେ ହେଲ, ସେଥିରେ କ'ଣ ଯାଏ ଆସେ ?” ଲେକଟି ଏହା କହି ପାଣିଆଣିଦେଲା ।

ତରୁଣ ପାଣି ପିଇସାରି ଲେକଟିକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ଗୁଲିଯିବାକୁ ବାହାରିବା ବେଳେ ଲେକଟି ସେ କେଉଁ ଦେଶରୁ ଆସିଛି, ତାହା ଜାଣିବାକୁ ଗୁହଁଲା । ତରୁଣ ତାହା କହିବା ପରେ ଲେକଟି ତା ବାପାଙ୍କ ନାମ ପଚାରିଲା । ତରୁଣ ଯିମିତି ତାହା କହିଛି, ଲେକଟି ତା କହୁଣୀକୁ ଧରି ପକାଇ କହିଲା, “ଏତେ ଦିନରେ ଧର ପଡ଼ିଛି । ଶୁଣ ବାଳକ । କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ଥରେ ତୋ ଦେଶକୁ ବେପାର କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ମୋ କପାଳ ମନ୍ଦ । ମୋ ଟଙ୍କା କଉଡ଼ି ଶ୍ରେଷ୍ଠଗଲା । ତୋ ବାପା ମୋତେ ଭଲଭଲବରେ ଚିହ୍ନିଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ମୋହର ଧାର ମାଗିଲି । ସେ କିନ୍ତୁ ବିନା ବନ୍ଧକରେ ଧାର ଦେବାକୁ ରଜି ହେଲେ ନାହିଁ । ବନ୍ଧକ ଦେବାଭଳି କିଛି ଜିନିଷ ମୋ ପାଖରେ ନଥିଲା । ସେ କହିଲେ ଯେ ମୋ ଆଖିଦୁଇଟିରୁ ଗୋଟିଏ ଟାଙ୍କ ଜିନିଷ ରଖିଦେଲେ ଚଳିବ । ତାଙ୍କ କଥାରେ ରଜି ନ ହୋଇ ମୋର ଉପାୟ ନଥିଲା । ସେ ମୋର ଗୋଟାଏ ଆଖି ଖୋଜିନେଲେ । ସେ ଶପଥ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ପରବର୍ଷ ସେ ଆମ ଏ ମୁଲକକୁ ଆସିବେ ଓ ମୋଠୁଁ ମୋହର ଦୁଇଟି ନେଇ ମୋ ଆଖିଟି ଫେରାଇ ଦେବେ ।

“କିନ୍ତୁ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ବିତିଗଲାଣି । ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଆଖିରେ ଟାଙ୍କ ପଥ ଗୁହଁ ବସିଛି । ଅଥଚ ଟାଙ୍କର ଦେଖାନାହିଁ । ଆଜି ମୁଁ ତୋତେ ପାଇଛି । ବେ ମୋ ଆଖି । ବାପା ଯାହା କରିବ, ସେ ପାଇଁ ପୁଅକୁ ଦାୟୀ ହେବାକୁହଁ ପଡ଼ିବ ! ମୁଁ ଯେଉଁ ମୋହର ଦୁଇଟା ଆଣିଥିଲି, ତା ସାଙ୍ଗକୁ ସୁଧ ହିସାବରେ ଅଧିକା ଗୋଟାଏ ମୋହର ଦେବାକୁ ବି ମୁଁ ରଜି । କିନ୍ତୁ ତୋତେ ମୋ ଆଖି ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ଅଳ୍ପ ସମୟ ଗିଡ଼ରେ ଲେକଟିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ବହୁତଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକ ସେଠାରେ ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ତରୁଣଟି କ'ଣ କରିବ କିଛି ଛବି ନ ପାରି କହିଲା, “ତୁମ ଆଖି କଥା ମୋତେ ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ । ସେ ଯାହାହେଉ, ମୋତେ ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ କୁହ ଆଉ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।”

“ତୁ ଯାଇ ପାରୁ—କିନ୍ତୁ ତୋ ଘୋଡ଼ାଟି ରଖିଦେଇ ।” ଲେକଟା କହିଲା ।

କଣା ଠକକୁ ବାକି ଘୋଡ଼ାଟି ସମର୍ପି ଦେଇ ତରୁଣ ସେ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ବାହାରିଗଲା ।

ସେତେବେଳକୁ ପାହାଡ଼ରୁ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ତା ସାଗ ଦେହରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମନ୍ୟବାନ ଘୋଡ଼ ଦୁଇଟି ହରାଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ମନରେ ବୈରଭୀର ଯନ୍ତ୍ରଣା । ତା' ଉପରେ

ଭେକ । ସେ ଆଉ ଗୁଲି ପାରିଲ ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଗଛ ମୂଳରେ ବସିପଡ଼ି କାନ୍ଦିଲା ।

ସେତିକିବେଳେ ଗୋଟିଏ ଯୁବକ ସେ-ବାଟରେ ଯାଉଥିଲା । ସେ ରହିଯାଇ ତରୁଣକୁ ପଚାରିଲା, “ତୁମେ କିଏ ? କାହିଁକି ଏଠାରେ ବସି କାନ୍ଦୁଛ ?” ସେ ମୂଳକରେ କାହାରି ସହିତ କଥା କହିବାର ଆଗ୍ରହ ଆଉ ତରୁଣର ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯୁବକର ସହାନୁଭୂତି ତା’ ମନରେ ପୁଣି ବଳ ପୋଷାଇ ଦେଲା । ସେ କିପରି ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟା ହରାଇଲା, ସେକିଥାଏ ସଂକ୍ଷେପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲା ।

ଯୁବକ ଟିକିଏ ଟିକା କରି କହିଲା, “ମୋ ସହିତ ଏ ଗଛଜର ଗଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୁଲ । ତମେ ଯିମିତି ତମ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଫେରି ପାଇବ, ମୁଁ ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବି ।”

ପ୍ରଥମେ ତରୁଣ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲା । କିନ୍ତୁ ପରେ ଭାବିଲା, “ହରାଇଲା ଭଳି ସମ୍ପତ୍ତି ମୋ ପାଖରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ସ୍ମୃତର ଏହାଙ୍କ କଥା ମାନି କ’ଣ ହେଉଛି ଦେଖାଯାଉ !”

ଦୁହେଁ ଗଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୁଲିଲେ । ବାଟରେ ଯୁବକଟି ଗଜାଙ୍କ ଆଗରେ କ’ଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସବୁ ବୁଝାଇ ଦେଲା ।

ଗଜା ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣି ସେ ବୁଝାକୁ ଓ ସେ କଣା ଲେକକୁ ଡକାଇ ଆଣିଲେ । ବିଭ୍ରର ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ମୃତ ବେଙ୍ଗଟି ତା’ର ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର ବୋଲି ବୁଝାଟି କହି ସାରିବା ପରେ ତରୁଣଟି ତା ନିଜ ପଗଡ଼ି ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଜୀଅନ୍ତା ବେଙ୍ଗ ବାହାର କରିଆଣି କହିଲା, “ମହାରଜ ! ଇତି ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏ ବେଙ୍ଗଟିକୁ ମୋର ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ମୋର ପ୍ରସାବ ହେଲା, ଏ ବେଙ୍ଗଟିକୁ ମୁଁ ନେଇ ପାହାଡ଼ ତଳେ ଛାଡ଼ି ଦେବି । ବୁଝାଟି ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ଗଡ଼ି ଆସି ଏହା ଉପରେ ପଡ଼ି ଏହାକୁ ମାରିଦେଲା । ମୁଁ ଯିମିତି ତା ପୁଅକୁ ମାରିଥିଲି ।”

ରଜା କହିଲେ, “ଠିକ୍, ଠିକ୍ । ଏଭଳି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବା କାହାର କ’ଣ କହିବାର ଥାଇପାରେ ? ତୁଡ଼ା ସେଇଆ କରି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଉ ।”

ତୁଡ଼ା କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାର କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇଲ ନାହିଁ । ସେ ଘୋଡ଼ାଟି ଫେରାଇ ଦେଇ ପକାଇଗଲା ।

ତାପରେ ଜଣା ଲେକଟି ତରୁଣର ବାପା ତା ଆଖିଟିଏ ବନ୍ଧକ ରଖିଥିବା କଥା କହିଲା । ରଜା ତରୁଣକୁ ପଚାରିଲେ, “ତମର ଏଥିରେ କ’ଣ କହିବାର ଅଛି ?” ତରୁଣ କହିଲା, “ମହାରଜ ! ମୋ ବାପାଙ୍କର ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରକାର ବିଚିତ୍ର ସଉକ୍ ରହିଛି । ଉତୁଲେକମାନଙ୍କ ଆଖିଟିମାନ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ତହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ଆମ ଗୋଦାମଘରେ ଶହ ଶହ ଆଖି ସାଇତା ହୋଇ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ସେସବୁ ଭିତରୁ ଏ ଉତୁ ଲେକଙ୍କ ଆଖିଟି କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ପରେ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟକର । ତେବେ ହଁ, ସେ ଯଦି ତାଙ୍କର ଅବଶିଷ୍ଟ ଆଖିଟି ତାଡ଼ି ନେଇ ଯିବା ପାଇଁ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦେବେ, ତେବେ ଯୋଡ଼ି ମେକାଇ ଅନ୍ୟ ଆଖିଟି ବାହାର କରି ଦୁଇଟି ଯାକ ଆଖି ମୁଁ ପୁଣି ଆଣି ଫେରାଇ ଦେବି ।”

“ବେଶ୍ କଥା ।” ରଜା କହିଲେ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ଲେକଟି ତା ଆଖି ଫେରିବା ଦିଗରେ କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ଘୋଡ଼ାଟି ଫେରାଇଦେଇ ପକାଇଗଲା ।

ରଜାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ସେମାନେ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଧରି ଉଷାକୁ ଆସିଲେ । ଯୁବକଟି କହିଲା, “ମୁଁ ତୁମ ସହିତ ଏ ରଜ୍ୟ ସୀମାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବି । ତା ହେଲେ ଆଉ କେହି ତମକୁ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ସାହସ କରିବେ ନାହିଁ ।”

ବାଟ ଉଲ୍ଲୁ ଉଲ୍ଲୁ ସେମାନେ ସୁଖ ଦୁଃଖ ହେଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ତରୁଣ ବୁଝି ପାରିଲା ଯେ ସେ ଯୁବକଟି ଆଉ କେହି ନୁହେଁ, ତାହାରି ବଡ଼ ଭାଇ, ଯାହାକୁ ବାଳକ ଅବସ୍ଥାରେ ଠକମାନେ ତା ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉଥିଲେ । ତା'ର ଖାଉଦ ଖାଉଦାଣୀ ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ ମରିଯାଇଥିଲେ । ସେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ତା ନିଜ ଉଦ୍ୟକୁ ଫେରିଯିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲା । ଠକରଜ୍ୟର ସବୁ ହାଲୁଗୁଲୁ ସେ ଭରମ ରୂପେ ଜାଣିଥିବା ହେତୁ ଅବଲୀଳା ଜମେ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଧାର କରି ପାରିଲା ।

ସେ ମୁଲକରୁ ବାହାରି ଯାଇ ଦୁଇଭାଇ ସୁଦୂର ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶର ରଜାଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ା-ଦୁଇଟି ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରି ଏକ ପକ୍ଷ ପରେ ଯାଇ ନିଜ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ବାପାଙ୍କର ମନେ ହେଲା, ସେ ଯେପରି-ଯୁଥିବାର ସବୁଠୁ ସୁଖୀ ଲୋକ !

ରାଜାଙ୍କ ସ୍ୱର୍ଗମନ

ଜଣେ ମୋଟା, ବୁଢ଼ ରାଜାଙ୍କର ଥିଲେ ଜଣେ ପତଳା, ଚତୁର ମନ୍ତ୍ରୀ । ସବୁବେଳେ ରାଜାଙ୍କୁ ଖୋସାମୋତି କରିବା ଥିଲା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାମ । ରାଜାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଧାରଣା ହୋଇଯାଇଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ଗନ୍ତାଘର । ସେ ଭବୁଥିଲେ, ଯେଯାଏ ମନ୍ତ୍ରୀଟି ତାଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ଥିବେ, ସେଯାଏ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାବୋଲି କିଛି ନ ଥିବ । ସେ ତେଣୁ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ କହୁଥିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀବର ! ତୁମେ ଶପଥକର, ମୋତେ ଛାଡ଼ି କେବେବି ବୁଆଡେ ଯିବ ନାହିଁ !” ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧୁର ହସ ହସ କହୁଥିଲେ, “କଦାପି ନୁହେଁ ମହାରଜା! ଆପଣ ଏ ଜଗତରେ ଥା’ନ୍ତୁ ବା ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯା’ନ୍ତୁ ବା ନର୍କକୁ ଯାନ୍ତୁ, ମୁଁ ସର୍ବଦା ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ରୁଲିଥିବି, ଆପଣଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ସାଧୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିବି ଓ ଦୁର୍ନିଆଯାକର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରି ଦେଉଥିବି ।”

ମନ୍ତ୍ରୀ ବଚନରେ ରାଜା ବଡ଼ ଆପ୍ୟାୟିତ ହେଉଥିଲେ ।

ଦିନେ ସଞ୍ଜବେଳେ ନଦୀ କୂଳରେ ବୁଲୁ ବୁଲି କରିସାରି ରାଜା ନଅରକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ନଈ ସେପାରି ଅନ୍ଧାର ଭିତରୁ ପଂଖାଏ ବିଲୁଆ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲେ । ସଞ୍ଜବେଳେ ଏକଜୁଟ ହୋଇ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିବା ବିଲୁଆଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ, ଏକଥା ନଜାଣେ କିଏ ? କିନ୍ତୁ ଯୋଗ ଏମିତି, ସେମାନେ କାହିଁକି ଏମିତି ରଡ଼ି ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିବା ପାଇଁ ହଠାତ୍ ସେଦିନ ରାଜାଙ୍କର ଭାରି ସରକ୍ ହେଲା । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “କାହିଁକି ବେଳକାଳ ରଡ଼ି,

ଠିକ୍ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ନାଦରେ ଆମ ଉଚ୍ଚକାୟ କାନ ଉଛୁଳି ପଡ଼ିବ, ସେତିକି ବେଳେ ସେମାନେ ରଡ଼ିକଲେ ?” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣଙ୍କ ଜାଣନ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୀତ ଋତୁ !” ରାଜା କହିଲେ, “ଜାଣେ ନାହିଁ ? ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣେ ! ହେଁ ହେଁ !!” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ହେଁ ହେଁ ! ଆପଣ କ’ଣ ନ ଜାଣନ୍ତି ! ବିଶୁର ବିଲୁଆମାନେ ଗରମ ପୋଷାକ ବିନା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ପାଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ କମଳ ପାଇବା ପାଇଁ ନିବେଦନ କରୁଛନ୍ତି !”

‘ବେଶ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ, ବେଶ୍ ! ତମକୁ ଧନ୍ୟବାଦ । ବିଲୁଆମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ଯିଏ ବୁଝିପାରେ, ସିଏ ସିନା ଏକ ବିଜ୍ଞ ମନ୍ତ୍ରୀ ! କିନ୍ତୁ ବିଲୁଆମାନେ କାହିଁକି ବିନା କମଳରେ ଦିନ କାଟୁଛନ୍ତି ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ । “ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଆମ କର୍ମଚାରୀଟି ସେ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ! ଲୋକଟା କାମ ଦାମରେ ବଡ଼ ହେଜା କରୁଛି !” ମନ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । କର୍ମଚାରୀଟି ଉପରେ ତାଙ୍କର ବହୁତ ଦିନରୁ ଗମ୍ଭୀର ।

“ଛିଃ ଛିଃ ଛିଃ ! କେତେ କ୍ଷୋଭର କଥା ! ଆମର ଏଡ଼େ ମୂଲ୍ୟବାନ ବିଲୁଆମାନଙ୍କୁ କର୍ମଚାରୀଟି ଏମିତି ହିନସ୍ତା କରୁଛି ? ଠିକ୍ ଅଛି । କର୍ମଚାରୀଟିକୁ ଗୋଟାଏ କମଳରେ ଗୁଡ଼ାଇ ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦିଅ । ତା’ପରେ ଶହେଟି କମଳ କିଣି ମୋ ବିଲୁଆଙ୍କ ଭିତରେ ବାଣ୍ଟିଦିଅ ।” ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ହେଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ବିକଳି ବେଗରେ ବାହାରି ଗଲେ; ଯେମିତି ରାଜାଙ୍କ ହୁକୁମ୍ ପାଳନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ତର ସହୁ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କ ହୁକୁମରୁ ପ୍ରଥମ ଅଧକ ମାତ୍ର ସେ ପାଳନ କଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କର୍ମଚାରୀଟିକୁ ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ କମଳ କିଣିବା ସକାଶେ ରଜକୋଷରୁ ଯଦିଓ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ବାହାର କଲେ, କମଳ କିଣା ହେଲା ନାହିଁ ।

ଏକଦିନ ସଞ୍ଜବେଳେ ଗଜା ନର କୃତରୁ ଫେରିବା ବେଳେ ପୁନଶ୍ଚ ବିଲୁଆମାନଙ୍କ ହୁକ୍କେ ହୋ ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ-ବଦନକୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “କଥା କ’ଣ ହୋ ମନ୍ତ୍ରୀବର ? ବିଲୁଆଏ କ’ଣ ପୁଣି ରହି ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି !”

ମନ୍ତ୍ରୀ ହସି ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଆଜି ସେମାନେ ପୁଣି ବିପରୀତ କାରଣରୁ ରହି ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା । ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଗରୀର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛନ୍ତି !”

“ବାଃ ବାଃ !” ଗଜା କହିଲେ, “ଏ କଥାଟ ମୋତରୁ ମୋ ମୁଣ୍ଡକୁ କୁଟି ନ ଥାଉ । ଏ ଦୁନିଆ ଯାକରେ ମୋ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭଳି ଆଉ ମନ୍ତ୍ରୀ ନାହାଁନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀ ! ତମେ ମୋ ସାଥରେ ଥିଲେ ସାରା ବିଶ୍ଵ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଯାବତ ଜ୍ଞାନ ମୋ ! ନିଜ ଦର୍ପଣରେ । ମୋର ଖାଲି ଏତିକି ଡର, କାଳେ ଦିନେ ତୁମେ ମୋଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯିବ !” ମନ୍ତ୍ରୀ ହସି କହିଲେ, “ଅସମ୍ଭବ । ଆପଣ ନର୍କକୁ ଯାଆନ୍ତ ବା ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଯାଆନ୍ତ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସାଥରେ ଗୁଲିଥିବି !”

ଗଜା ଗୁଲି ଖୁସିଟାଏ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ବେଶି ବେଳ ରହିଲା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ବାରୁଆ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଡେଇଁ ପକାଇଲା । ଏ ଗଜାଟି କେବେ ଶୀକାର କରିବାକୁ ବଣ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ନ ଥିଲେ । ଫଳରେ ବାରୁଆ ଦେଖିବାର ଯୋଗ କେବେ କୁଟି ନ ଥିଲା । ଯଦି କେବେ ଦେଖିଥିବେ, ତେବେ ତାଙ୍କର ମନେ ନ ଥିଲା । ଗଜାଙ୍କର ଗୁମୁସ୍ତା ବି ସ୍ଫୁଟିଉଠି ନ ଥିଲା । ଆଖି ତିମା ତିମା କରି ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ହୁଲ ହେ ମନ୍ତ୍ରୀବର ! ଏ ଜୀବଟି କ’ଣ ?”

ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଟିକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଚିହ୍ନିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସବୁଦିନ ପରି ଆଜି ବି ସେ ରାଜାଙ୍କ ଅଜ୍ଞତାରୁ ଗୁରୁ ନ ଉଠାଇବେ କାହିଁକି ? ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ସେ କହିଲେ,

“ମହାରାଜ ! ଏକଟି ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟାଏ ହାତୀ । ହାତୀଶାଳ ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିବା ଆପଣଙ୍କ କର୍ମସ୍ଥରୀଟି ଏହାକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଖାଇବାକୁ ପିଇବାକୁ ନ ଦେବା ଫଳରେ ଏହାର ଏ ଦୂରବସ୍ଥା ।”

ରାଜା ରାଗରେ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ରାଗ କର୍ମିବା ଭରାକୁ ସେ ହାତୀଶାଳ କର୍ମସ୍ଥରୀଟିର ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ତାପରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଯେତେବେଳା ସନ୍ଧ୍ୟାକଳ ରାଜକୋଷରୁ ବାହାର କରିନିଅ । କିନ୍ତୁ ହାତୀଟି ଯେପରି ତାର ହୃତ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଫେରି ପାଇବ, ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।”

ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜକୋଷରୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ବାହାର କରି ଫୁଲିକରି ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ।

ମାସଟିଏ ବିତିଗଲା । ଦିନେ ବେଳ ବୁଡ଼ ସରିକି ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀ ଗହଣରେ ନଅରକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ପୁଣି ଗୋଟାଏ ବାରୁଆ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଆଖି ପଡ଼ିଲା । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ସେ ଦିନ ଯେଉଁ ଲୋକଙ୍କ ହାତୀଟିକୁ ଆମେ ଦେଖିଥିଲୁ, ଏତାତ ବୋଧହୁଏ ସେଇ ହାତୀ । ଏହାର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ଭଲଟି ହେଲା ନାହିଁ ? କ'ଣ କ'ଣ ?”

ମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନଦାତା ଦେଖାଗଲା ଭଳି ଲମ୍ବା ହସଟିଏ ହସିଲେ ଆଉ କହିଲେ, “ନା ଆଜ୍ଞା ସେ ହାତୀଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ଖୋଦ୍ ଛାମୁଙ୍କ ଭଳି ଗୋଲ୍ ଗାଲ୍ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଏ ଜୀବଟି ଅସଲରେ ଗୋଟାଏ ମୂଷା । କିନ୍ତୁ ଛାମୁଙ୍କ ରୋଷେଇ ଶାଳରେ ପକି ସବୁଦିନେ ସୁଖାଦ୍ୟମାନ ଖାଇ ଖାଇ ଏତିକିଟାଏ ହେଲାଣି । ଆପଣଙ୍କ ପୁଝାରି କେତେ ଦାୟିତ୍ବହୀନ, ଏଇଥିରୁ ବୁଝନ୍ତୁ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁ ରାଗରେ ପାଟିଲା ଲଙ୍କାମରିଚଟାଏ ଭଳି ଲାଲ୍ ଦେଖାଗଲା । ସେ ତାଙ୍କ ନିଜ ଦେହ ଉପରେ ଆଖି ବୁଲାଇ ଦୁଃଖରେ କହିଲେ, “ହାୟ ହାୟ ! ଯେଉଁ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ମୋର ହେବା ଭବିଷ୍ୟତ ଥିଲା, ପୁଝାରିତାର ଦାୟିତ୍ବହୀନତା ଯୋଗୁଁ ସେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଇ ମୂଷା ଦେହରେ

ସରିଲା ! ଆଜା ! ଆଜି ରାତି ପାଇଁ ରୋଷେଇବାସ ସରିବା ପରେ ପୁଝାରିକୁ ଫାଶୀ ଦିଅ ।”

ପୁଝାରି ଏ ଖବର ଶୁଣିଲା । ସେ ସଜ୍ଜବେଳେ ଯାଇ ଗୋପନରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରି କିଛି ପଇସା ପତ୍ର ଦେଲା ଆଉ କହିଲା ଯେ ଯେତେବେଳେ ରାଜାଙ୍କ ପାଇଁ ସେ କିଛି ଭଲ ଖାଇବା ଜିନିଷ ତିଆରି କରିବ, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସେଥିରୁ କିଛି ଲୁଗୁଲ ରଖିଦେବ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଆପ୍ୟାୟିତ ହୋଇ କହିଲେ, “ଟିକା ନାହିଁ । ତମର କିଛି ହେବ ନାହିଁ ।”

ରାଜା ଶିଆପିଆ ଶେଷ କରିବା ଭରାକୁ ପୁଝାରିକୁ ଫାଶୀ ଦେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ରାଜା ନିଜେ ବସି ସବୁ ଦେଖୁଥିଲେ । ପୁଝାରି ଗଳାରେ ଫାଶପକାହେବ, ଏତିକି ବେଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ “ଅପେକ୍ଷାକର, ଅପେକ୍ଷାକର” ବୋଲି ଦୂରରୁ ପାଟିକରି ଧଇଁସଇଁ ହୋଇ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଣ୍ଡି ଦେଖୁଥିଲି । ଦେଖିଲି, ଏଇ ସମୟଟା ବଡ଼ ଶୁଭ ସମୟ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିଏ ମଉବ, ସେ ତିରକାଳ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ ହେବ । ତେଣୁ ପୁଝାରିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫାଶୀ ଦେବା ଅର୍ଥ ତାକୁ ଶାଣ୍ଡି ନ ଦେଇ ବରଂ ପୁରସ୍କାର ଦେବା ।

ଏଡ଼େବଡ଼ ମାରତ୍ତକ ପୁଝାରି, ଯାହାଯୋଗୁଁ ଆପଣ ଆହୁରି ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍ ନ ବନି ଛାର ମୁଣ୍ଡାଟା ମୋଟା ହେଇ, ତାକୁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ପଠାଇବା କ'ଣ ଭବିତ ହେବ ?”

ମରୀ କାଣିଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଆଜି ରାଜାଙ୍କୁ ଭୁଲାଇଦେଲେ କାଲିକୁ ଆଉ ଏକଥା ରାଜାଙ୍କର ମନେ ନ ଥିବ ।

କିନ୍ତୁ ମରୀଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ରାଜା ଆନନ୍ଦରେ ଥରେ କୁଦି ପଡ଼ିଲେ ଓ କହିଲେ,

“ମସୀବର ! ଭଲ କଥା କହିଲ । ବହୁଦିନରୁ ସର୍ଗ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମୋର ଇଚ୍ଛା ।”
ତା’ପରେ ସେ ଜଳାଦ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “ହେଭଟି ! ପାଖୀ ମୋ ବେକରେ
ଗଜାଇବିଅ । ଶୀଘ୍ର, ଶୀଘ୍ର !”

ରାଜା ପାଖୀମଣ୍ଡ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇଲେ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ରହିଯାଇ ମସୀବୁ କହିଲେ,
“ମସୀବର ! ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି କୁଆଡ଼େ ? ତୁମେ ଆଗେ ଆଗେ ସର୍ଗକୁ ବାଟ
କଟାଅ । ଶୀଘ୍ର ମର, ଶୀଘ୍ର !”

ରାଜା ଚତୁର୍ଥଶାତ୍ ମସୀବୁ ପାଖୀ ଦେବା ପାଇଁ ଜଳାଦକୁ ହୁକୁମ ଦେଲେ । ମସୀ
କିଛି କହିବାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ସେକେ ତାକୁ ମଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଘୋଷାରି ନେଇ-
ଗଲେ ଓ ସମସ୍ତେ ଶୁଣିପଡ଼ି ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ପାଖୀ ଭିତରକୁ
ଗଜାଇଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ମାନିବା ପାଇଁ ସେକେ ଏଡ଼େ ତଦ୍ରବ ହେବାର ଦେଖି
ରାଜା ବଡ଼ ଖୁସିହେଲେ ।

ତା ପରେ ଖୁସି ମନରେ ରାଜା ବି ପାଖୀ ଘେନିଲେ ।

ଅପୂର୍ବ ଅନୁଭବ

ଅନ୍ଧକାର ରାତି । ସେଥିରେ ପୁଣି ଘଡ଼ଘଡ଼ି ସହ ବର୍ଷା । ଏତିକିବେଳେ ଜଣେ ରାଜା ଏକୁଟିଆ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ତାଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ସହରର ଛୋଟିଆ ରକ୍ତିତ୍ୟ ଭିତର ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଛଦ୍ମବେଶ ପକାଇ ସିମ୍ପତି ବୁଲି ବୁଲି ସଜା ପରିଜନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା ।

ବର୍ଷାରେ ସେ ପୁରା ଚିନ୍ତି ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଥିପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଖାତର ନ ଥିଲା । ସେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟବାନ । ଅଣ୍ଡା ତାଙ୍କୁ ସହଜରେ କାବୁ କରି ପାରେନା । ଅନ୍ଧକାର ପ୍ରତି ବି ତାଙ୍କର ଖାତର ନ ଥିଲା । ସେ ବୀର । କୌଣସି ବିପଦକୁ ଭୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସେ ଘୋଡ଼ାରେ ଚାଲିଥିଲେ ଧୀରେ ସୁସ୍ଥେ । ଦଳେ ଦସ୍ତ୍ୟ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ, ଏକଥା ସେ ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ଘୋଡ଼ାଟି ଉପରେ ଦସ୍ତ୍ୟ-ମାନଙ୍କର ଘେର ଥିଲା । ଦସ୍ତ୍ୟମାନେ ବି ଅବଶ୍ୟ କାଣି ନ ଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଯାହାକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ, ସେ ହେଲେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜା ।

ଗୋଟାଏ ଅଣଓସାରିଆ ଛାନରେ ଦସ୍ୟୁମାନେ ରଜାଙ୍କୁ ଘେରିଗଲେ । ରଜା ତିଳେ ବି ଭୟଭୀତ ନ ହୋଇ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧିଲେ । ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ସେମାନଙ୍କ କବକରୁ ମୁକୁଟି ପକାଇବାକୁ ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ କଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ଘୋଡ଼ାର ଗୋଡ଼ଟାଏ ଗୋଟାଏ ଗାତ ଭିତରେ ପଶିଯିବାରୁ ରଜା ଚତୁ ଅସୁବିଧା ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଦସ୍ୟୁମାନେ ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ସାଣରେ ମାରିପକାଇଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଯୋଗକୁ ଏତିକିବେଳେ ଛଅଟି ଯୁବକ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବିଲୁଳି ଆଲୁଅରେ ସେମାନେ ଦେଖିପାରିଲେ ଯେ ଜଣେ ଘୋଡ଼ାସବାରୁ ଭଦ୍ରଲେଖ ଗୁଣ୍ଡାଭଳି ଦେଖାଯାଉଥିବା ଆଠ ଦଶଟି ଲେକଙ୍କ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପଛ ପଟରୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଦସ୍ୟୁମାନେ ଆତମ୍ଭୀତ ହୋଇ ରଜାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯୁବକମାନଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟହେଲେ ।

ରଜା ଯେତେବେଳେ ଛଦ୍ମବେଶରେ ବୁଲୁଥା'ନ୍ତି, ସେତେବେଳେ କିଛି ବ୍ୟବଧାନରେ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ତାଙ୍କର କେତେକ ଟାଣୁଆ ଦେହରକ୍ଷୀ ଘୋଡ଼ାଚଢ଼ି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥା'ନ୍ତି । ଯଥାଶୀଘ୍ର ସେମାନେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ଦେହରକ୍ଷୀମାନେ ଓ ଯୁବକମାନେ ମିଶି ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ କୋଣକୁ ଠେଲି ନେଇଗଲେ । ଦସ୍ୟୁମାନେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ପଳେଇ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଗିରଫ ହେଲେ ।

ରଜା ସେ ଛଅଜଣ ଯୁବକଙ୍କ ଉପରେ ଭରି ଖୁସି ହେଲେ । ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ପଣ କରି ରଜାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ—ସେ ରଜା ବୋଲି ନ ଜାଣି ମଧ୍ୟ । ରଜା ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବହୁତ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ନଅରକ୍ତ ନେଇଗଲେ ।

ସେ ଯୁବକମାନେ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାମରେ ସହରକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ପାଞ୍ଜିଶାଳାରେ ରହୁଥିଲେ ବୋଲି ପରସ୍ପରର ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧିଯାଇଥିଲେ ।

ସକାଳ ହେବାମାତ୍ରେ ସାରା ରାଜଧାନୀରେ ଗତିର ଘଟଣା ପ୍ରସାର ହୋଇଗଲା । ଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କ କବଳରେ ପଡ଼ି ମଧ୍ୟ ରଜା ଅକ୍ଷତ ରହିଥିବାରୁ ସମସ୍ତେ ବହୁତ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରୁଥାନ୍ତି । ଗଜପତିବାରର ଲେକେ, ରଜାଙ୍କ ମିତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଅମାତ୍ୟ ତଥା ସାଧାରଣ ଲୋକେ ସମସ୍ତେ ଛଅ ଯୁବକଙ୍କୁ ବଧେଇ ଜଣାଇଲେ ।

ଦରବାର ବସିଲା । ଛଅ ଯୁବକଙ୍କୁ ରଜାଙ୍କ ସମୀପକୁ ଅଣାଗଲା । ରଜାସିଂହାସନରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ସେମାନଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ । ତାପରେ ଜଣ ଜଣ କରି ରଜା ସେମାନଙ୍କୁ ପୂରସ୍କାର ଦେବାକୁ ଗୁହଁଲେ । “ଯିଏ ଯାହା ପାଇଲେ ସବୁଠୁଁ ଖୁସିହେବ, ସିଏ ସେଇ ଜିନିଷ ମୋତେ ମାରୁ । ତାହା ଯେତେ ବଡ଼ ମାଗୁଣି ହେଉନା କାହିଁକି, ମୋ କ୍ଷମତା ବାହାରେ ନ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ନାହା ପୂରଣ କରିବି ।” ରଜା କହିଲେ ।

ଛଅ ଯୁବକଙ୍କ ଭିତରୁ ଯିଏ ବୟସରେ ସବୁଠୁଁ ବଡ଼, ତାକୁହିଁ ପ୍ରଥମେ ତା ବାସନା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲା । ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଭବି କହିଲା, “ରଜାଧିରାଜ, ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଭରମ ଘର ମିଳୁ । ଗୋଟାଏ ଭରମ ଘରେ ରହିବାପାଇଁ ମୋର ପିଲା ବେଳରୁ ଭରି ମନ ।”

ରଜା ତତ୍କ୍ଷଣାତ ତାଙ୍କ ସ୍ଥପତିଙ୍କୁ ତକ୍କାର ଯୁବକଟି ସକାଶେ ଗୋଟାଏ ଭଲ କୋଠା ତିଆରି କରିଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଯୁବକଟି କହିଲା, “ମୋତେ ଏପରି କିଛି ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ମିଳିଯାଉ, ଯାହାଦ୍ଵାରା ମୋ ବଂଶ ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ସମ୍ରାଟ ବଂଶ ଗବରେ ଗଣ୍ୟ ହେବ ।” ରାଜା ସେହିକ୍ଷଣି ଯୁବକକୁ “ଜଗଦେବ ରାୟ ବଳିଆର ସିଂହ ସାମନ୍ତ” ଭକ୍ତିଆ ଲମ୍ବା ଉପାଧିଟିଏ ଦେଇ ତାକୁ ତାଙ୍କ ରାଜଦରବାରରେ ଅମାତ୍ୟ ବନାଇଦେଲେ ।

ତୃତୀୟ ଯୁବକ କହିଲା, “ଜ୍ଞାନୁକର କଥା ହେଉ । ମୋ ଗାଁର ଲୋକେ ବଡ଼ ଗରୀବ । ସମ୍ଭାବରେ ଥରେ ଦୁଇଥର ପରିବା ବୋଝ ମୁଣ୍ଡାଇ ତାକୁ ବିକ୍ରୀ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଏ ସହରକୁ ଆସନ୍ତି । ମୋ ଗାଁ ଓ ଏ ସହର ଭିତରେ ସଡ଼କଟାଏ ନ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ଲେଉଟିବାକୁ ହୁଏ—ବିଶେଷତଃ ବର୍ଷା ଦିନରେ । ଗୋଟାଏ ସଡ଼କ ମଞ୍ଜୁର ହେଉ ।”

ତତ୍ତ୍ୱଶାତ୍ ତାହା ମଞ୍ଜୁର ହେଲା ।

ତତ୍ପରେ ଚତୁର୍ଥ ଯୁବକ ଟିକିଏ ଉଠେଇ କହିଲା, “ଜ୍ଞାନୁ ମୋର ବାପା-ମାଆ ।
ଜ୍ଞାନୁକ ପାଖରେ କାହିଁକି ମୋ ମନକଥା ଲୁଚୁଛନ୍ତି ? ମୋତେ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦରା ଝିଅ

ସହିତ ବାହା ଦିଆ ଯାଉ ।”

ରଜାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା ଯେ ତାଙ୍କ ବୟସ୍ୟର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ଅଛି । ଯୁବକକୁ ଜ୍ଞାନାତା ପଦରେ ବରିବା ପାଇଁ ରଜା ବୟସ୍ୟକୁ କୁହନ୍ତେ ବୟସ୍ୟ ସେଥିରେ ସ୍ବାନନ୍ଦେ ରାଜି ହେଲା ।

ପ୍ରଥମ ଯୁବକ ଆକାବନ କିଛି ଭରା ପାଇଲେ ଖୁସି ହେବ ବୋଲି କହିଲା । ରଜା ସେହିକ୍ଷଣି ତା ପାଇଁ ଏକ ନିୟମିତ ଭରା ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେଲେ ।

ତା’ପରେ ଆସିଲା ଷଷ୍ଠ ଏବଂ କନିଷ୍ଠତମ ଯୁବକର ପାତ୍ର । ସେ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ଯେ ଆପଣ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଗୋଟାଏ ଦିନ, ଗୋଟାଏରତି ମୋ ଘରେ ଅତିଥି ହେବେ !”

ଏହି ବିଚିତ୍ର ଅନୁରୋଧ ଶୁଣି ସଭିଏଁ ଚତସ୍ତ ହେଲେ । କେହି କେହି ଭାବିଲେ ଯୁବକଟା ବୋକା । କିଏବା ଭାବିଲା ସିଏ ପାଗଳ । ଖୋଦ୍ ରଜା ମଧ୍ୟ ଏଭଳି ଅନୁରୋଧରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଅସାଧ୍ୟ ନ ହେଲେ ଯେ କୌଣସି ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇସାରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେଥିରେ ତାକୁ ସ୍ବାଦୃତି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସନକଳର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଉପରେ ରଜାଙ୍କର ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବାର ଦାୟିତ୍ବ ପଡ଼ିଲା ।

ପ୍ରଥମେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା ଯୁବକର ଗାଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜାଙ୍କ ରଥ ଓ ଦେହରକ୍ଷୀ, ପାତ୍ରମିତ୍ରଙ୍କ ଘୋଡ଼ାମାନ ଛୁଟିଲା ଭଳି ଉପଯୁକ୍ତ ରାସ୍ତା । ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ

ରାଜପଥ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ।

ଯୁବକର ସାମାନ୍ୟ କୁଡ଼ିଆ ଘରେତ ରାଜା ପ୍ରତିବର୍ଷ ଥରେ ଥରେ ଯାଇ ଦିନଟିଏ ରାତିଟିଏ କଟାଇବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ପାରେନା ! ତେଣୁ ଯେଉଁଭଳି ଏକ ଅଜ୍ଞାନିକାରେ ରାଜାଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରାଯାଇ ପାରିବ, ଯୁବକର କୁଡ଼ିଆ ଯାଗାରେ ସେହିଭଳି ଏକ ଅଜ୍ଞାନିକା ପାଇଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞାନିକାଟାଏ ଖାଲି ଚିଆରି କରିଦେଲେ ତ ହେବ ନାହିଁ ! ତାର ରକ୍ଷଣା ବେକ୍ଷଣା ପାଇଁ ତଥା ପ୍ରତିବର୍ଷ ସେଥିରେ ରାଜା ଓ ପାତ୍ରମିତ୍ରଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଚର୍ଚ୍ଚା ପାଇଁ ପ୍ରଚାର ଅର୍ଥ ପ୍ରୟୋଜନ । ଅତଏବ ଯୁବକ ପାଇଁ ଏକ ଭରା ଖର୍ଚ୍ଚ ଦିଆଗଲା ।

ପୁଣି, ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ, ରାଜା ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକର ଅତିଥି ହେବା କଥା ନୁହେଁ । ଅତଏବ, ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଉପାଧିରେ ବିଭୂଷିତ କରି ଯୁବକଟିକୁ ଜଣେ ସମ୍ରାଟ ବ୍ୟକ୍ତି ବନେଇ ଦିଆଗଲା ।

ଆହୁରି ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ଥିଲା । ରାଜାଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ପଡ଼ିବ ଯୁବକର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ । ସେ ଝିଅଟି ରାଜାଙ୍କର ନାନାଦି ସୁସ୍ଥ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ରୀତି କଥା ଜାଣିଥିବା ଦରକାର । ରାଜକନ୍ୟାଠାରୁ ବଳି ସେସବୁ କିଏ ଜାଣେ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେହେତୁ ପଦବୀ, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ, ସବୁଥିରେ ଯୁବକଟି ଗୋଟାଏ ରାଜକୁମାର ତୁଲ୍ୟ ହୋଇ ସାରିଥିଲା, ତେଣୁ ତା ସହିତ ରାଜକନ୍ୟାର ବିବାହ ହେବାର କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନଥିଲା । ସେ ଦିଗରେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଆୟୋଜନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଗୋଟାଏ ବର ମାଗି ଯୁବକଟି ତାର ପାଞ୍ଚ ବନ୍ଧୁ ପାଞ୍ଚ ବରରେ ଯାହା ପାଇଥିଲେ ସେ ସମସ୍ତ ତଥା ତାହାଠୁ ଆହୁରି ବହୁତ ଅଧିକ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ କଲା ।

ଏକ ମୌଖିକ ବେପାର

ସଞ୍ଜ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଜଣେ ବୁଢ଼ାଲୋକ ଗୋଟାଏ ଗାଁ ଭିତର ଦେଇ ବାଟ ଚାଲୁଥିଲେ । ଗଛାକଡ଼ର ଗୋଟାଏ ଘର ଭିତରୁ ବଡ଼ ମଧୁର ଗୀତଟିଏ ତାଙ୍କ କାନରେ ବାଜିଲା । ସେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଗୀତଟି ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଗୀତଟି ଶେଷହେବା ଉତ୍ତାରୁ ସେ ସେହି ଘର ନିକଟକୁ ଯାଇ ଭିତରକୁ ଇର୍ଦ୍ଦମାରି ଦେଖିଲେ, ଗୀତଟି ଯିଏ ବୋଲୁଥିଲା, ସିଏ କୁନି ଝିଅଟିଏ । ବୁଢ଼ା ସେ ଝିଅର ମଧୁର କଣ୍ଠସ୍ବର ସମ୍ପର୍କରେ ଝିଅର ବାପାକୁ ତାଙ୍କ ବହୁତ ପ୍ରିୟତା କଲେ । ଝିଅକୁ ବହୁତ ଆଦର କରି ବିଦାୟ ଦେବାବେଳେ ସେ ଝିଅଟି ହାତରେ ଗୋଟିଏ ସୁନାମୋହର ଥୋଇ ଦେଲେ ।

ସୁନାମୋହର ଦେଖି ଝିଅର ବାପାର ଆଖି ଖୋସି ହୋଇଗଲା । ଝିଅ ହାତରୁ ସେ ଝାମ୍ପମାରି ମୋହରଟି ଉଠାଇନେଲା ।

ବୁଢ଼ା ପୁଣି ଗଛାରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ଝିଅର ବାପା ହଠାତ୍ ପାଟି କରି କହିଲା, “ହଇହୋ ବୁଢ଼ା ! ବାକିତକ କେତେବେଳେ ଦେବ ?”

ବୁଢ଼ା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ବାକିତକ ?” ଲୋକଟା କହିଲା, “ଦେଖବାବୁ, ମୋ ଝିଅର ଗୀତ ଶୁଣିଲେ ଦଶଟି ସୁନାମୋହର ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ତୁମେ ଗୋଟାଏ

ମାତ୍ର ଦେଇଛ । ବାକି ନଅଟା ଦେଇଦିଅ । ଶୀଘ୍ର ! ଶୀଘ୍ର !”

ଲେକଟା ଯେ ଲୀଷଣ ଲେଇ ଓ ଅବିବେକୀ, ବୁଢ଼ା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ କଥା ବୁଝି ପାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ କୌଣସି ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ ନ କରି କହିଲେ, “ଛୋଟ ଗାୟିକାଟିର ହେ ବିରଟ ପିତୃଦେବ ! ମୋ ପାଖରେ ଆଉ ମୋହର ନାହିଁ । ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ । କ’ଣ କରାଯିବ ?”

ଲେକଟା କହିଲା, “ତେବେ ତମ ଟୋପି, ତମ ସୁନାହାର ଆଉ ତମ ଯୋତା ହଜକ ଦେଇ ଯାଅ !”

ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “ବାସ୍ତବିକ, ଏତେ ବୁଦ୍ଧି ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡରେ, ସେ ମୁଣ୍ଡ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ଟୋପି ନାଲବାକୁ ହଜିଦାର । ପୁଣି ସେଇକି ମୁଣ୍ଡକୁ ଟେକି ଧରିଛି ଯେଉଁ ବେକ, ସେ ବେକ ସୁନା ହାରଟିଏ ନାଲବାକୁ ହଜିଦାର । ଆଉ ଏଇକି ମୁଣ୍ଡ ଓ ବେକ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ମୁଣ୍ଡାଇଛି ଯେଉଁ ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ିକ, ସେ ଗୋଡ଼ରେ ହଜେ ଯୋତା ନିଶ୍ଚୟ ଶୋଇ ପାଇବା ଲାଗିତ । କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧୁହେ ! ମୋର ଏଗୁଡ଼ା ପୁରୁଣା ଚିକ । ତୁମକୁ ଦେବାକୁ ମୋତେ ଲଜ ଲାଗୁଛି । ମୋ ସାଥରେ ମୋ ଘରକୁ ଶୁଭ ନା ! ତମକୁ ଦଶଟା କାହିଁକି, ଶହେଟା ସୁନା ମୋହର ଦେବି । ଯେଉଁ ଗୋଟାଏ ଦେଇଛି, ସେଇଟା ପୁରୁଣା । ଯଦି ମୋ ସହିତ ଯାଇ ଶହେ ନୂଆ ମୋହର ଆଣିବାକୁ ରାଜି ଅଛ, ତେବେ ଏ ପୁରୁଣାଟା ବରଫ ଫେରାଇ ଦିଅ !”

“ଶହେ ନୂଆ ସୁନାମୋହର ! କ’ଣ କହୁଛ ? ତୁମେ ଲେକ ଇଲି ଲେକଟାଏ ଏକା ! ତମ ଘର କେତେବାର ? ଅବଶ୍ୟ ଶହେ ସୁନାମୋହର ସକାଶେ ମୁଁ ହଜାରେ କୋଶ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ରାଜି ।” ଲେକଟାର କହିଲା ।

“ଏତେ ଚାଲିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତିନିକୋଶ ବାଟରଲେ ମୋ ଘର !” ବୁଢ଼ା କହିଲେ ।

ଝିଅର ବାପା ମୋହରଟି ବୁଢ଼ାକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲା ।

ମନେ ହେଉଥାଏ, ଲେକଟା ଯିମିତି ଆନନ୍ଦରେ ଫାଟି ପଡ଼ିବ । ବାଟ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ସେ କହିଲା, “ତମଠୁଁ ଶହେ ସୁନା ମୋହର ଆଣି କ’ଣ କରିବି ଜାଣ ?”

ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “ନା ।”

ଲେକଟି କହିଲା, “ମୁଁ ଇମିତି ଗୋଟାଏ କୋଠା ବନାଇବି, ଯାହା ରାଜାଙ୍କ ନଅରକୁ ବଢ଼ିଯିବ ।”

ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “ଓ !”

ଲୋକଟି ପୁଣି କହିଲା, “ଆଜି ମୁଁ ଗଜକୁମାରୀକୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ଗଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଠାଇଛି ।”

ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “କିନ୍ତୁ ତମେତ ବାହା ହୋଇଛ ! ତମର ଝିଅଟିଏ ବି ଅଛି !”

ଲୋକଟି ଭରସା ଦେଇ, “ସେଥିରେ କ’ଣ ଯାଏ ଆସେ ? ପୁଣି ବାହା ହେବି । ଏଥର ଗଜକୁମାରୀ ନ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ ।”

ବୁଢ଼ା କହିଲେ, “ଓ !”

ସେମାନେ ଯାଇ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପ୍ରଧାନ ଗଣ୍ଡାରେ କିଛିଦୂର ଯିବାପରେ ଗଜାକ ନଅର ପଡ଼ିଲା । ବୁଢ଼ା ନଅର ଫାଟକ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଯାଆନ୍ତେ, ଲେକଟି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “ସେଆଡ଼େ କୁଆଡ଼େ ଗୁଲିଛ କିହୋ ?”

ବୁଢ଼ା ନଅର ଆଡ଼କୁ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ କହିଲେ, “ଏଇପର ମୋ ଘର ।”

ଲେକଟା ଏଥର ଆଖି ବଡ଼ ବଡ଼ କରି ବୁଢ଼ାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ସେ ଚିହ୍ନିଲା, ବୁଢ଼ା ଆଉ କେହି ନୁହନ୍ତି, ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ସ୍ବୟଂ ରାଜା ।

ଲେକଟି କିଛି କହି ନ ପାରି ଛିଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲା । ରାଜା ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ଟିକି ଗାୟିକାଟିର ହେ ବିରାଟ ପିତୃଦେବ ! ଏଥର ତୁମେ ଯାଇପାର । ତୁମ ଝିଅଟିର ଗୀତ ମୋତେ କେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଆନନ୍ଦ ଦେଇଥିଲା । ବଦଳରେ ଶହେଟି ମୋହର ଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ମୁଁ ତୁମକୁ କେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ନାହିଁକି ? ତମ ଝିଅର କଣ୍ଠ ମୋତେ ଆପ୍ୟାୟିତ କରିଥିଲା । ମୋ କଣ୍ଠ ବି ତମକୁ ଆପ୍ୟାୟିତ କରିଛି । ମୁହେଁ ମୁହେଁ ଆମର ଯାହା ବେପାର ହୋଇଗଲା । ଆହୁରି ଦେଖ, ମୋର ଆନନ୍ଦ ଆମ ଲଭ ଯୋଗୁଁ ହତାଶାରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା । ସ୍ବତରାଂ ଆମ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନକୁ ପଦ୍ମା ସମାନ କରିବା ପାଇଁ ତମ ଆନନ୍ଦ ବି ଯେପରି ହତାଶାରେ ପରିଣତ ହୁଏ, ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ କଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପକାଅ !”

କାନମୁଣ୍ଡା ଆଉଁସି ଲେକଟା ଯେଉଁ ଗୋଟାକ ସୁନା ମୋହର ପାଇକରି ବି ହରାଇଲା, ସେଇଟା କଥା ଲବି ଲବି ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

ଯୋଗ୍ୟତମ ବରପାତ୍ର

କଳକଳନାଦିନୀ ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀ ତୀରରେ, ଏକ ନିଛାଟିଆ ସ୍ଥାନରେ ବାସକରୁଥିଲେ ଜଣେ ତପସୀ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ସେମାନେ ରହୁଥିଲେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ କୁଡ଼ିଆରେ, ପିନ୍ଧୁଥିଲେ ଅତି ସାଧାରଣ ଲୁଗାପଟା ଆଉ ଆଖ ପାଖ ଗାଁର ଲୋକେ ଯାତି ଯାହାକିଛି ଦେଇଯାଉଥିଲେ, ତାହାହିଁ ଖାଉଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ପିଲାପିଲି ନଥିଲେ । ତପସ୍ୟ ନୀଳର କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ପିଲା ପାଳିବା ପାଇଁ ଭାରି ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ଦିନେ ତପସ୍ୟା ପାଖ ଗାଁକୁ ଯାଇ ଘର ଘର ବୁଲି ଗୋଟାଏ ପିଲା

ମାଗିଲେ । ଗୃହସ୍ଥମାନେ ତପସ୍ୟାକୁ ଖୁବ୍ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ପିଲାଟାଏ ଦେବାପାଇଁ କେହି ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଭବିଳେ, ତପସ୍ୟାକର ତ ଧନ ସମ୍ପଦ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ପିଲାଟାଏ ପାଳି ତାକୁ ମଣିଷ କରିବେ କିପରି ?

ତପସ୍ୟାକର ଧନ ସମ୍ପଦ ସିନା ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବହୁତ ଯୋଗଶକ୍ତି ଥିଲା । ସେହି ଶକ୍ତି ବଳରେ ସେ ବହୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର କାମ କରିପାରନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସହଜରେ ସେ ଶକ୍ତି ସ୍ତରୋଗ କରୁ ନଥିଲେ ।

ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କ କୁଡ଼ିଆ ଆଗରେ ବସିଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ଗୋଟାଏ ଉଡ଼ିଗଲା କାଉ ଅଣ୍ଟରୁ ଛୋଟ ମୂଷାଛୁଆଟିଏ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ତପସ୍ୟା ନି ଯାଇ ମୂଷା-ଛୁଆଟିକୁ ଢ଼ଠାଉ ଆଣି ଆଉଁସି ପକାଇଲେ । ସେ ତାପରେ ତପସ୍ୟାକୁ କହିଲେ, “କେହି ଲୋକ ତ ଆମକୁ ପିଲାଟାଏ ଦେଲେ ନାହିଁ । ତୁମେ ତୁମର ଯୋଗଶକ୍ତି ବଳରେ ଏ ମୂଷାଛୁଆଟାକୁ ଯଦି ଗୋଟାଏ ମଣିଷ ପିଲା କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି, ତେବେ ମୁଁ ବଡ଼ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ।”

ତପସ୍ୟା ଟିକିଏ ହସି କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ! ତୁମେ ଯଦି ଖୁସିହେବ, ତେବେ ମୁଁ ତାହାହିଁ କରିବି ।”

ତପସୀ ମନ୍ତ୍ରପତି ତାଙ୍କ କମଣ୍ଡଳୁରୁ ମୁନ୍ଦାଏ ପାଣି ମୁଷା ଛୁଆଟି ଉପରେ ଛିଞ୍ଚି ଦେଲେ ।
ରୁହୁଁ ରୁହୁଁ ମୁଷା ଛୁଆଟି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନର କୁନି ଝିଅରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ତପସୀନୀଙ୍କ ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନପରେ । ସେ ଝିଅଟିର ସେବା ଶୁଶ୍ରୁଷା କରିବାରେ
ଲଗି ପଡ଼ିଲେ । ତପସୀ ତପସୀନୀ କେଉଁଠାରୁ କୁନି ଝିଅଟିଏ ଯୋଗାଡ଼ କରି ଆଣିଛନ୍ତି
ଜାଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ଲୋକେ ତା' ପାଇଁ ବହୁତ ଭଲ ଯୋଷାକପତ୍ର, ଖାଇବା ଚିକିତ୍ସାନ
ପଠାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ତପସୀନୀ ଝିଅଟିକୁ ଡାକିଲେ ‘ମୁଷୀ’ ।

ସରଯୁ ନଈର ସୁଅ ଭର୍ତ୍ତି ସମୟ ବି ବହି ଉଠିଲା । ମୁଷୀ ଜମେ ବଡ଼ ହେଲା ।
ଝିଅଟି ଯେପରି ସବୁବେଳେ ଖୁସିରେ ରହିବ ଓ ଭଲ ଭଲ ବିଷୟ ଜାଣିବ, ସେ ଦିଗରେ
ତାର ପାଠକ ବାପା ମାଆ ଚେଷ୍ଟାରେ ଡୁଗି କଲେ ନାହିଁ । ସାହିତ୍ୟ, ଅଙ୍କ, ନାଟ, ଗୀତ,
ସବୁଥିରେ ଝିଅଟି ହୋଇ ଉଠିଲା ବେଶ୍ ପାରଙ୍ଗମ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ତପସୀ ତପସୀନୀ ଝିଅଟିକୁ ବିବାହ ଦେବା କଥା ବିଚାର କଲେ । ତପସୀନୀ
ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଗୋଟାଏ ମୁଷାଛୁଆରୁ ତୁମେ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ଝିଅପିଲା
ବନାଇ ଦେଇ ପାରିଲ, ଏମତ ତୁମର ଶକ୍ତି ! ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ଶକ୍ତି ବଳରେ ଦୁନିଆର
ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ବରପାତ୍ରକୁ ମୋ ଝିଅ ପାଇଁ ଯୋଗାଡ଼ କରି ପାରନ୍ତ ନାହିଁ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ ! ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ସ୍ବୟଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ମଧ୍ୟ ମୁଷୀକୁ ବିବାହ ହେବା ପାଇଁ
ଏଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବେ ।” ତପସୀ କହିଲେ ।

“ସତେ ?” ତପସୀନୀ ଆନନ୍ଦରେ ଫାଟି ପଡ଼ିଲେ, “ସତ କହୁଛ ନା ଥରଟା କରୁଛ ମୀ-
ସୂର୍ଯ୍ୟକୁହଁ କୁଆଁ କରି ପାରଲେ ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଖୁସି ହେବି । ତୁମେ ଯେ ସତ
କହୁଥିଲ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ସମାପ୍ତ କର !”

“ବେଶ୍ !” ତପସୀ କହିଲେ । ତାପରେ ସେ ଆଖି ବୁଜି ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲେ ।
ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆସି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଶିବା ହୋଇଗଲେ । ତପସୀ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ
ସ୍ବାଗତ କରି କହିଲେ, “ମୋର ଏଇ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟିର ପାଣିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ତୁମକୁ ମୁଁ
ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ।” ସୂର୍ଯ୍ୟ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ମୋର କୌଣସି

ଆପରି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଝିଅ ମୋତେ ପସନ୍ଦ କରୁଛି ତ ?”

ତପସ୍ୟା ମୁଣ୍ଡ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ । ମୁଣ୍ଡୀ କହିଲା, “ବାପା ! ତମେ ଭଲ ବରଟିଏ ବାଛିଛ ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ତା ଦିହଯାକ ଅକାରଣତାରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଆଲୁଅ । ଏହାଙ୍କଠାରୁ ବଳି ଯୋଗ୍ୟ ବରପାତ୍ର ଆଉ ମିଳିବେ ନାହିଁ ?”

ସ୍ୱୟଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବର କିଏ ହୋଇପାରେ, ସେ କଥା ତପସ୍ୟା ମୋତେ ଲବି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଚିନ୍ତିତ ହେବାର ଦେଖି ସୂର୍ଯ୍ୟ କହିଲେ, “ମୋ ଠାରୁ ବଡ଼ ନିଶ୍ଚୟ ମେଘ । କାରଣ ମୋ ଡେଇଁକୁ ସେ ମଳିନ କରିଦିଏ । ପୁଣି ଥରେ ଥରେ ମୋ ଆଗରୁ ପୃଥିବୀକୁ ଲୁଗାଇ ଦିଏ ।”

ଏହା କହି ସୂର୍ଯ୍ୟ ବିଦାୟ ନେଇ ଗଲିଗଲେ । ତପସ୍ୟା ପୁଣି ଧ୍ୟାନରେ ବସି ମେଘକୁ ଆହ୍ୱାନ କଲେ । ଅତିରେ ମେଘ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ତପସ୍ୟା କିନ୍ତୁ ମେଘକୁ କିଛି ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଣ୍ଡୀକୁ ପଚାରିଲେ, “ଏ ବରଟି ତୋର ପସନ୍ଦ ହେଉଛନ୍ତି ତ ?” ମୁଣ୍ଡୀ କହିଲା, “ବାପା ! ଏ ବରଟି ମହ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏହାଙ୍କ ଦେହର ରଙ୍ଗ ବଡ଼ ମାନ୍ଦା । ଏହାଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ କେହି ନାହାନ୍ତି ?”

ତପସ୍ୟା ମେଘ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ । ମେଘ କହିଲେ, ପବନ ନିଶ୍ଚୟ ମୋଠାରୁ ବଡ଼ । କାରଣ ସେ ମୋତେ ଅକ୍ଷେପରେ ଆକାଶର ଗୋଟାଏ କୋଣରୁ ଅନ୍ୟ ଗୋଟାଏ କୋଣକୁ ଚଢ଼ି ନେଇଯାଇ ପାରେ !”

ମେଘ ବିଦାୟ ନେଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଉଡ଼ାରୁ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ପବନ । ମୁଣ୍ଡୀ ତାକୁ ଦେଖି କହିଲା, “ବାପା ! ଏ ପାତ୍ରଟି ବଡ଼ ତପଲମଟି । ଏହାଙ୍କଠାରୁ ବଳି ଆଉ କେହି କ’ଣ ନାହିଁ ?”

ତପସୀ ବଡ଼ ଚିତ୍ତାରେ ପଡ଼ିଲେ ! ପବନ କିନ୍ତୁ କହିଲେ, “ଚିତ୍ତା ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ।
ଆପଣ ପର୍ବତକୁ ଡାକି ଆଣନ୍ତୁ । ସେ ମୋ ଠାରୁ ବଡ଼ । କାରଣ ଦୁନିଆରେ କେବଳ
ତାକୁ ମୁଁ କେବେ ଟକାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।”

ପବନ ଶୁଲିଗଲେ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ପର୍ବତ । ମୁଷୀ ପର୍ବତ
ଆଡ଼କୁ ଥରେ ଅନାଇ ତାପରେ କହିଲା, “ବାପା ଏ ପାତ୍ରଟି ବଡ଼ ଅଳସୁଆ ମନେ
ହେଉଛନ୍ତି । ଏହାଙ୍କ ଠାରୁ ବଡ଼ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି ?”

ପର୍ବତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ଅଛନ୍ତି । ସେ ହେଲେ ମୁଷା । ଏକମାତ୍ର
ସିଏ ମୋତେ ଫୁଟାଇ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବନାଇବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଏ କନ୍ୟା ପାଇଁ
ଯୋଗ୍ୟତମ ପାତ୍ର ।”

ପର୍ବତ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ । ଆଖି ପଲକରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ମୁଷା । ମୁଷାକୁ
ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ମୁଷୀ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚିଉଠି କହିଲା, “ବାପା ମ ! ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର
ସୁଯୋଗ୍ୟ ବରପାତ୍ର ତମ ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ଆଉଁ ଆଉଁ ତମେ ମୋତେ ସୁଯୁଗ୍ୟ,
ମେଘଟାଏ ଆଣି ଦେଖାଉଥିବ ! ତମର କିମିତିକା ବୁଦ୍ଧି ବାପା ! ଯାହାହେଉ, ମୋତେ
ଅନୁମତି ଦିଅ । ମୁଁ ଏଇ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ବରପାତ୍ର ଗଳାରେ ବରଣମାଳା ଦିଏ । ବିକ୍ରମ
କରି ଗୁଣ କ’ଣ ବାପା !”

ମୁଷୀ ମୁଷାକୁ ବିଭ୍ର ହୋଇପଡ଼ି ତା ପାଳକ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ
ଶୁଲିଗଲା ।

ତପସିନୀ ବୀର୍ଣ୍ଣ ନିଶ୍ବାସ ଛାଡ଼ି କହିଲେ, “ହାୟ ହାୟ !”

ତପସୀ ବିଷଣ ଉଦରେ ହସି କହିଲେ, “ମୁଁ ମୁଷାଛୁଆଟାକୁ ମଣିଷ କରିଦେଉଥିବି ।

ଠିକ୍; ଏପରିକି ତା ମନକୁ ମଧ୍ୟ ତାଲିମ୍ ଦେଇ ମଣିଷ ମନ ଭଳି କରି ଦେଉଥିବି ।
ତଥାପି ଏ ସବୁ କେବଳ ବାହାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ରୂପର ଓ ଅଭ୍ୟାସର ପରିବର୍ତ୍ତନ ।
ଭିତର ଚେତନାରେ ସେ ମୁଷାହିଁ ରହି ଯାଇଥିଲା । ଏଇଥିରୁ ବୁଝି, ଭିତର ଚେତନାର
ପରିବର୍ତ୍ତନ ନହେଲେ, କାହାର ପରିବର୍ତ୍ତନର କିଛି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଏପରିକି ସମ୍ପର୍କ ବୁଦ୍ଧି
ଥିଲେ ବି ଜଣେ ଅଜ୍ଞାନ ଭବରେ କାମ କରିପାରେ ।”

ଭୃଗ୍ୟବିଜେତା ରାଜପୁତ୍ର

ଅଗନୀଅଗନି ବନସ୍ତ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ କୁନି କୁଡ଼ିଆରେ ତା ମାଆ ସହିତ ରହୁଥିଲେ ପିଲାଟିଏ । ନାମ ତା'ର କୁମାର । ଆଖ ପାଖରେ ଜନମାନବଙ୍କ ବସତି ନ ଥିଲା । ଯୁଆଡ଼େ ଅନାଇଲେ ଦେଖାଯାଉଥାଏ କେବଳ ସବୁଜ ଗଛଲତା, କଳା ନୀଳ ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ, କୁକୁ କୁକୁ ଝରଣା, ନାନା ଜାତିର ଜୀବଜନ୍ତୁ ଓ କେତେ ରଙ୍ଗର ପକ୍ଷୀ ।

କୁମାର ପ୍ରତିଦିନ ସଞ୍ଜବେଳେ ବନସ୍ତର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଜାଇଟିଏ ବିଛାଇ ଦେଇ ଆସୁଥାଏ । ସକାଳେ ଯାଇ ସେ ଦେଖୁଥାଏ ଗୋଟାଏ ନା ଗୋଟାଏ ଜାଇରେ ହରିଣଟିଏ ଧର ପଡ଼ିଛି । ଦୁଇ ତିନି ଦିନ ଅନ୍ତରରେ ବନସ୍ତ ସେପାରି ଗାଁକୁ କଣେ ଦେପାରୀ ଆସି ହରିଣମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଯାଉଥାଏ । ବଦଳରେ କୁମାର ଓ ତା ମା'ଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗାପଟା, ଖାଇବା ଜିନିଷ ଓ କେବେ କେବେ କୁମାର ପତିବା ପାଇଁ ଚାଲପତର ପୋଥି ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଇ ଯାଉଥାଏ ।

ଥରେ ଥରେ ଦୂରତରର ଗାଁରୁ କୁମାରର ନିଜ ବୟସର କେତୋଟି ପିଲା ବନସ୍ତ ଭିତରକୁ ଆସୁଥିଲେ ଫଳ ମୂଳ, ଝିଙ୍କାଠି ଓ ମୟୂରପୁଲ୍ଲ ସ୍ୱଗ୍ରହ କରିବା ନିମନ୍ତେ । ସେମାନେ କୁମାରକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ଦିନେ ସେମାନେ କହିଲେ, “କୁମାର ! ତୁମେ ସିନା ସବୁଦିନେ ଆମ ସହିତ ଖେଳନ୍ତି, ଗୀତ ବୋଲନ୍ତି ! କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତ ରହିଲ ଗହନ ବଣରେ । ଆମେ ତ ଆଉ ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ଏତେ ଦୂର ବଣ ଭିତରକୁ ଆସିପାରିବୁ ନାହିଁ । ତୁମେ କାହିଁକି ବଣ ଛାଡ଼ି ଆମମାନଙ୍କ ସହିତ ଗାଁରେ ଯାଇ ନ ରହିବ ? ଏଡ଼େ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ରହି କ’ଣ ଆନନ୍ଦ ପାଉଛ ?”

ସେଦିନ ସାଙ୍ଗସାଥୀମାନେ ଶୁଣିଯିବା ଭରାନ୍ତ କୁମାର ତା ମାଆ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଯାଇ କହିଲା, “ମା ! କାହିଁକି ଆମେ ଏ ବଣଟାରେ ପଡ଼ିଥିବା ? ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ ଗାଁରେ ରହନ୍ତି ନିଜ ନିଜ ଆଖ ପାଖରେ । ଯେତେବେଳେ ମନହୁଏ, ଏକଜୁଟ ହୋଇ ଖେଳନ୍ତି । ଆମେ ଯାଇ କାହିଁକି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନ ରହିବା ?”

ମା’ ବହୁତ ବେଳଯାଏ ନୀରବ ରହିଲେ । କୁମାର ପୁଣି ଥରେ ସେଇ କଥା କହିଲା । ଏଥର ମା’ କହିଲେ, “ପୁଅ କେବଳ ଏତିକି କାଣିଆ, ଆମକୁ ଏଇ ବନସ୍ତରେହିଁ ଜୀବନ କଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗାଁ ଗହଳରେ ଯାଇ ରହିବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଆଉ କେଣି କିଛି କହିବି ନାହିଁ ।”

“ନା, ମା ! ମୋତେ ସବୁକଥା କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ !” କୁମାର ଗିଦି କଲା ।

“ନା, ସୁନାପୁଅଟା ପର ! ଅଧିକ ଶୁଣିଲେ ତୋ ମନ ଖରପ ହେବ !” ମା କହିଲେ ।

“କଦାପି ନୁହେଁ, ମା’ । ମୁଁ ଜବାବ୍ ଦେଇଛି, ତୁମେ ଯାହା କହିଲେ ବି ମୁଁ ମନ ଖରପ କରିବି ନାହିଁ ।” କୁମାର ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

ମା’ ପୁଣି କିଛି ସମୟ ନିରବ ରହିଲେ । ଏଥର କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନୟନରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ।

କୁମାର ମା’ଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଦେଇ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ମା’ ! ଯଦି ସବୁ କଥା କହିବାକୁ ତୁମକୁ କଷ୍ଟ ଲାଗୁଛି ତେବେ କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

କିନ୍ତୁ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ମା’ କହିଲେ, “ନା, କୁମାର । ମୋର ମନହୁଏ, ତୁ ବରଂ ସବୁକଥା ଜାଣିରଖିବା ଭଲ । ତା’ହେଲେ ତୁ ନିଜେ ସତର୍କ ହୋଇ ଚଳନ୍ତଚଳ ହେବୁ ।”

ମା' କହି ଶୁଣିଲେ :

“ତୋର ଯେତେବେଳେ ବର୍ଷଟିଏ ମାତ୍ର ବୟସ, ସେତେବେଳୁଁ ଆମେ ଆସି ଏ ବଣରେ ରହିଲୁଣି । ତେଣୁ ତହିଁ ପୂର୍ବରୁ ଆମେ କେଉଁଠାରେ ଥିଲୁଁ, ସେ କଥା ତୁ ମନେ ପକାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ତୁ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବୁ ଆମେ ତା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ବିରଟ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିଥିଲୁ । ତୋ ବାପା ଥିଲେ ଏ ଗଜ୍ୟର ଗଜା । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ହିସାବରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ଏ ଗଜ୍ୟର ଗଜା ହୋଇଥା'ନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ବିଧି ଆମର ବାମ ହେଲା ।

“ଯେଉଁ ଋତିରେ ତୋର ଜନ୍ମହେଲା, ସେ ଋତିରେ ସାର ନଥର, ସାର ରାଜଧାନୀରେ ଆନନ୍ଦର ସ୍ଥପ ବହିଗଲା । କିନ୍ତୁ ତୋତେ ଜନ୍ମ ଦେଇସାରି ମୁଁ ଗଭୀର ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ମଝି ରାତିରେ ଯେତେବେଳେ ମୋ ନିଦ ଭଙ୍ଗିଲା, ସେତେବେଳକୁ ମୋ ପରିସ୍ଵରକାମାନେ ଶୋଇପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଖି ଖୋଲିଲି । ହଠାତ୍ ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଯେ ଜଣେ ଆଲୋକ ମୟ ପୁରୁଷ ମୋ ଶେଯ ପାଖରୁ ଖୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି ଯେ ଶିଶୁଟିଏ ଜନ୍ମ ହେବା ପରେ ବିଧାତା ପୁରୁଷ ଆସି ଶିଶୁର କପାଳରେ ତାର ଭଗ୍ୟଲିପି ଲେଖିଦେଇ ଯାଆନ୍ତି । ବିଧାତା ପୁରୁଷ ଅବଶ୍ୟ ସାଧାରଣତଃ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭବରେ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଥରେ ଥରେ ଦୈବାର୍ ସେ ଦେଖା ଯାଆନ୍ତି ମଧ୍ୟ ।

“ଯାହାକୁ ମୁଁ ଦେଖିଲି, ସେ ଯେ ସେହି ବିଧାତା ପୁରୁଷ, ଏକଥା ଅନୁମାନ କରି ମୁଁ ଚତୁଃଶାଢ଼ ଭଠିଯାଇ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ବସି ପଡ଼ିଲି ଓ ତୋ କପାଳରେ କ'ଣ ଲେଖାହେଲା ତାହା ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲି । ସେ କଥା କହିବାକୁ ମନା କରିଦେଲେ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣିବି ବୋଲି ଜିଗର ଧରି ବସି ରହିଲି । ମୁଁ କହିଲି, ସେ ମୋ ସ୍ଵର୍ଗର ଭଗ୍ନ ନ ଦେଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବାଟ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ ।

“ଅବଶେଷରେ ସେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯାହା କହିଲେ, ସେଥିରେ ମୋ ହୃଦୟରେ ଯେପରି ବକ୍ରାଘାତ ହେଲା । ସେ କହିଲେ ଯେ ଆଜୀବନ ଗରୀବ ଭବରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ତୋ କପାଳରେ ଲେଖା ହୋଇଛି ।

“ବର୍ଷଟିଏ ନ ପୁରୁଣୁ ହଠାତ୍ ତୋ ବାପା ମରିଗଲେ । ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ସେ ବହୁତ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିଲେ, ସିଏ ତୋତେ ମାରିପକାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଲ । ଗଜ୍ୟ-ଠାକୁ ତୋ ଜୀବନ ମୋ ପାଖରେ କୋଟିଗୁଣ ମୂଲ୍ୟବାନ । ତେଣୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆକ୍ଷୟ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଦିନେ ଗତିରେ ତୋତେ ଧରି ମୁଁ ଏଇ ଅରଣ୍ୟ ଭିତରକୁ ପକାଇ ଆସିଲି । ସେହି ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ମନ୍ତ୍ରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଗଜ୍ୟର ରଜା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଏଠାରେ ରହିଛୁ ବୋଲି ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଜାଣିଲେ ସେ ଯେ ଆମକୁ ମାରି ପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମୁଁ କାହିଁକି ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଯିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ଏଥର ତୁ ସେ କଥା ବୁଝି ପାରୁଥିବୁ ।

“ବିଧାତା ପୁରୁଷ ମୋତେ ଏଇ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ତୁ ଗରୀବ ହେଲେ ବି ତୋତେ କେବେ ଅନାହାରରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ତୋ କପାଳରେ ସବୁଦିନ ଗୋଟାଏ ହରିଣ ଲେଖା ଅଛି । କିଛିଦିନ ଆଗ ଯାଏ ମୁଁ ଜାଲ ବିଛାଉଥିଲି । କେଉଁଦିନ ହରିଣଟାଏ ପଡ଼ୁଥିଲା ତ କେଉଁଦିନ ପଡ଼ୁ ନ ଥିଲା । ଯେଉଁଦିନରୁ ତୁ ବିଛାଉଛୁ, ଗୋଟାଏ ନା ଗୋଟାଏ ଜାଲରେ ହରିଣଟାଏ ନିଷ୍ପନ୍ନ ପଡ଼ୁଛି ।

“ଏକଥା କହିବା ବେଳକୁ ମୋ ହୃଦୟ ପୀଡ଼ି ଯାଉଛି; କିନ୍ତୁ ବାପା ! ତୋତେ ସାରା ଜୀବନ ଏଇଭଳି ଭାବରେ ହିଁ କଟାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ !”

କୁମାର ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି କହିଲା, “ମା’ ! ମୋ ହୃଦୟ ଏଇକଥା ଭାବି ପୀଡ଼ି ଯାଉଛି ଯେ ତୁମେ ଦିନେ ଥିଲ ଗଣୀ, ବର୍ତ୍ତମାନ ହୋଇଥାଉ ରଜାମାତା । ଅଥଚ ତମକୁ ଏଭଳି ଦୀନ ହୀନ ଭାବରେ ଦିନ କାଟିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ମୁଁ ତ କେବେ ଅଧିକ ସୁଖ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଜାଣିନାହିଁ ! ତେଣୁ ମୋତେ କାହିଁକି କଷ୍ଟ ହେବ ? କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେବେଳେ ଆମର ସ୍ୱଳ୍ପ ପରିଚୟ ମୁଁ ଜାଣିଲି ଓ ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀର ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କଥା ବୁଝିଲି, ମୁଁ ଆଉ ଥୟ ଧରି ରହି ପାରିବି ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀକୁ ବିଚାଡ଼ିତ କରି ମୋର ପିତୃଗଜ୍ୟ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ମୋତେ କିଛି ନା କିଛି କରିବାକୁ ହେବ !”

ମା’ କହିଲେ, “ପୁଅରେ ! ସେ କଥା ଭାବି ଲଭ ନାହିଁ । ତୋତେ ଏଇଭଳି ଭାବରେ ରହିବାକୁ ହେବ । ଏହା ତୋ ଭାଗ୍ୟର ଲିଖନ ।”

“ମୋ ଭଗ୍ୟର ଲିଖନକୁ ମୁଁ ଓଲଟାଇ ଦେବି, ମା’ !” ବଜ୍ରଗନ୍ଧାର କଣ୍ଠରେ କୁମାର କହିଲା । ମା’ ତେଣିକି ପ୍ତୁ ରହିଲେ ।

ଦୀର୍ଘସମୟ ଧରି କୁମାର ଆଖିବୁଜି ବସି ରହିଲା । ତାପରେ ହଠାତ୍ ତା ମୁହଁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଗଲା । ସେ ମା’କୁ ପଚାରିଲା, “ଆଜ୍ଞା ମା’, ବିଧାତା ପୁରୁଷ କଣକହିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତି ଋତିରେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ହରିଣ ମୋ ଜାଲରେ ପଡ଼ିବ ?”

“ହଁ,” ମା’ କହିଲେ ।

“ଭଲ କଥା । ସେଇଠାରୁ ଭଗ୍ୟ ସହିତ ମୋର ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।” କୁମାର କହିଲା ।

ପ୍ରତିଦିନ ସଞ୍ଜରେ କୁମାର ବନସ୍ତର ଦଶଟା ସ୍ଥାନରେ ଦଶଟା ଜାଲ ବିଛାଇ ଥିଲା । ସେଦିନ ସେ ପାଞ୍ଚଟା ସ୍ଥାନରେ ବିଛାଇଲା । କିନ୍ତୁ ସକାଳକୁ ଦେଖାଗଲା, ତହିଁ ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଜାଲରେ ହରିଣଟାଏ ଧର ପଡ଼ିଛି ।

ସେ ଦିନ ସଞ୍ଜରେ ସେ ଗୋଟାଏ ମାଛ ଜାଲ ବିଛାଇଲା । ସକାଳେ ଦେଖାଗଲା ସେଥିରେ ହରିଣ ଟାଏ ପଡ଼ିଛି ।

ତହିଁପର ସଞ୍ଜରେ ସେ ତଳେ ଜାଲ ନ ବିଛାଇ ତା କୁଡ଼ିଆ ଉପରେ ବିଛାଇଲା । ତଥାପି ସକାଳକୁ ସେଥିରେ ହରିଣଟାଏ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖାଗଲା ।

ପର ସଞ୍ଜରେ ସେ ଗୋଟାଏ ଉଚ୍ଚ ଗଛ ଚୂଡ଼ାରେ ଜାଲ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଆସିଲା । ତଥାପି ସକାଳେ ସେଥିରେ ହରିଣଟାଏ ପଡ଼ିଛି ।

ତହିଁପର ସଞ୍ଜରେ ସେ ଯେ କେବଳ ସେହି ଗଛ ଅଗରେ ଜାଲ ବାନ୍ଧିଲା, ତାହା

ନୁହେଁ, ଗଛ ଗୁରିପଟେ ନିଆଁ ଜଳାଇ ଦେଲା

ଘଟି ଅଧରେ ତାର ନିଦ ଗଲିଗଲା । ସେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲା, ତା ଶେଯ ପାଖରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ଜଣେ କ୍ୟୋଡିର୍ମିୟ ପୁରୁଷ ଯୋରୁ ଯୋରୁ ନିଶ୍ବାସ ନେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦେହ ପିଝି ଯାଇଛି । କୁମାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବୁଝି ପାରିଲା ଯେ ଆଗରୁକ ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ବୟଂ ବିଧାତା ପୁରୁଷ ।

“ଗଛ ଉପରେ ଜାଲ ବାନ୍ଧିବା, ପୁଣି ଗଛ ଗୁରିପଟେ ନିଆଁ ଲଗାଇବା, ଏସବୁର ଅର୍ଥ କ’ଣ ? ଏଭଳି ଦୁଷ୍ଟାମି କରିବା ପଛରେ କ’ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ?” ବିଧାତା ପୁରୁଷ ପଚାରିଲେ ।

“କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟାମି କରିବା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ ! କେବଳ ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀର ଦୁଷ୍ଟାମିର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ମୁଁ ମୋର ଗନ୍ଧ୍ୟ ଫେରି ପାଇବାକୁ ଗୁହେଁ ।” କୁମାର କହିଲା ।

“କିନ୍ତୁ ତମେ କିପରି ଗନ୍ଧ୍ୟଲେଗ କରିବ ? ଗରୀବ ହୋଇ ଜୀବନ କଟାଇବା ତମ ଉଦ୍ୟମ ଲିଖନ !” ବିଧାତା ପୁରୁଷ କହିଲେ ।

“ଭଗ୍ୟର ଲିଖନ କଥା ଯଦି କହୁଛ, ତେବେ ପ୍ରତିଦିନ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ହରିଣ ପାଇବା ମଧ୍ୟ ମୋ ଉଦ୍ୟମ ଲିଖନ । ମୁଁ କେଉଁଠାରେ ଜାଲ ବିଛାଇଲି ନ ବିଛାଇଲି ସେଥିରେ ତମର କ’ଣ କହିବାର ଅଛି ?” କୁମାର କହିଲା ।

“କିନ୍ତୁ ବାବା ! ତମ ଉଦ୍ୟମରେ ପ୍ରତିଦିନ ହରିଣଟାଏ ଲେଖାଅଛି ବୋଲି ମୋତେ ହରିଣଟାଏ ଟେକି ନେଇ କେଉଁଦିନ ତମ କୁଡ଼ିଆ ଉପରେ ଚଢ଼ି ଜାଲରେ ପକାଇବାକୁ

ପଡ଼ୁଛି ତ କେଉଁଦିନ ଗଛ ଚର୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଆଜି ପୁଣି ନିଆଁ ଭିତର ଦେଇଯାଇ ମୋ ଅବସ୍ଥା କଣ ହୋଇଛି ଦେଖ ! ଇମିତି କେତେଦିନ ଚାଲିବ ?” ବିଧାତା ପୁରୁଷ କହିଲେ ।

“ଆଗାମୀ କାଲି ମୁଁ ଏ ବନସ୍ତର ସବୁଠୁଁ ଉଚ୍ଚ ଗଛଟି ବାଛି ତା ଅଗରେ ମୋ ଜ୍ଞାନ ଟାଙ୍ଗିବି । ତାପରେ ଗଛ ଉରିପଡ଼େ ନିଆଁ ଜଳାଇବି । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ସାରା ଗଛରେ ମୁଁ ତେଲ ବୋଳିଦେବି !” କୁମାର କହିଲା ।

“ହୁଁ,” ବିଧାତା ପୁରୁଷ କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କିଛି କହି ନପାରି ତୁମ୍ଭତ୍ୱ ଛିଡ଼ାହୋଇ କ’ଣ ଭବିଲେ । ତାପରେ ହସି ହସି ସେ କହିଲେ, “ତୁମେ ବେଶ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନ ପିଲା ଦେଖୁଛି । ଆଜ୍ଞା, ତମରି ମନବଳ ସାହାଯ୍ୟରେ ମୁଁ ତମ ଭାଗ୍ୟର ଲିଖନ ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି !”

କୁମାର କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରି ବିଧାତା ପୁରୁଷଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା ଓ ସେଇଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ଗଭୀର ନିଦ୍ରେ ଶୋଇଗଲା । ସେହି ନିଶ୍ଚୟ ରଜନୀରେ ବିଧାତା ପୁରୁଷ ନିଶ୍ଚୟ କୁମାର କପାଳରୁ ପୁରୁଣା ଲିପି ଲିଭାଇ ଖୁବ୍ ଭଲକଥା କିଛି ଲେଖି ଦେଇଥିବେ । କାରଣ ପରଦିନ ଯେତେବେଳେ ଦୂରନ୍ତର ଗ୍ରାମରୁ କୁମାରର ଖେଳସାଥୀମାନେ ସେଠାକୁ ଆସିଲେ, କୁମାର ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲା; ସେ ପିଲାମାନେ ସେକଥା ଯାଇ ସେମାନଙ୍କ ବାପା ମାଆଙ୍କୁ କହିଲେ । ସେ ଗଳ୍ପର ଲୋକେ ଓସତେବେଳକୁ ମନ୍ଦିର ଖରପ ଶାସନରେ ବଡ଼ ଭରଜିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । କୁମାର ଓ ତା ମା’ ଜୀବିତ ଥିବା କଥା ପ୍ରଭୃତି ହୋଇଯିବା ମାତ୍ରେ ମନ୍ଦି ବିଭୁଷଣରେ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରବଳ ବିଦ୍ରୋହ ହେଲା । ବିଦ୍ରୋହ ଶେଷରେ କୁମାର ତା ପିତାଙ୍କର ସିଂହାସନ ଆରେହଣ କଲା ।

ଦୁଇଟି କନ୍ୟା ଓ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମ

ଚିନିଶହ ଭଜ ପାହାଡ଼ଟି ଭପରେ ଥିଲା ଛୋଟ, ପୁରୁଣା ମନ୍ଦିରଟିଏ । ଆଉ ସେଠାକାର ପୂଜକ ଛୋଟିଆ, ବୁଢ଼ା ମଣିଷଟିଏ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ମନ୍ଦିରର ଦିଅଁ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର; ତାଙ୍କ ପୂଜକ ଭଲ ଓ ଦୟାକୁ ଲୋକ ।

ଭସା ଓ ଲଳିତା—ଦୁଇ ବାନ୍ଧବୀ—ଦିଅଁଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ଆଉ ପୂଜକ ମହାଶୟଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ ।

ସବୁକ ଲତାକୁଞ୍ଜ ଓ ବୁଦାମାଳ ଭିତରେ ନାଚି କୁଦି, କେତେବେଳେ ଲୁଚକାଳି ଖେଳି, ପ୍ରାୟଶଃ ଗୀତ ବୋଲି, ସେ ଦୁହେଁ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟୁଷରୁ ଶୀତଳ ଦେଶର ସେ ମନ୍ଦିର ଅଭିମୁଖେ ପାହାଡ଼ ଆଗେହଣ କରି ଉଠୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଚମକି ପଡ଼ି, ନୀଡ଼ର ବାତାୟନ ଭିତର ଦେଇ ଭଙ୍କିମାରି କପୋତ ଶିଶୁଟିଏ କହୁଥିଲା, “ହୁର୍ । ବ୍ରଡ଼ିଙ୍ଗ୍ ନାଗ୍ ଦେଶର ଏଇ ରଙ୍ଗୀନ୍ କପୋତ ଦୁଇଟା ବଡ଼ ଚିଲୋଭଇଛି ।” ଗୁଣ୍ଡୁଟି ମୁଷ୍ଟିଏ ଲଞ୍ଜ ହଲଇ କହୁଥିଲା, “ଫୁଟାଣି ଶବ୍ଦର ଅନ୍ୟ ଏକ ନାମ ହେଲା ଝିଅପିଲା ! ଦେଖ ହୋ ! ମୋତେ ପୁଣି ଏମାନେ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ ଶିଖାଉଛନ୍ତି !” ରଙ୍ଗୀନ୍ ଚଢ଼େଇଟିଏ କହୁଥିଲା, “ଆଜିକାଲିକା ଝିଅଙ୍କ କଥା ଆଉ କୁହନା, କୁହନା ! ଖାସ୍ ମୋତେ ଚିତାଇବା ପାଇଁ ମୋହରି ରଙ୍ଗର ପୋଷାକ ନାଉ ଭଡ଼ିବା ଭଳି ଭଙ୍ଗୀରେ ଏମାନେ ଉପରକୁ ଉପରକୁ ଗୁଲିଛନ୍ତି !”

କିନ୍ତୁ ହରେକ ରଙ୍ଗର ଫୁଲଯାକ ଯିମିତି ଝିଅ ଦୁଇଟି ଆଡ଼କୁ ଦୋହଲି ଆସି କହୁଥିଲେ, “ଆମକୁ ଚୋଳି ନିଅ । ଆମେ ଦିଅଁଙ୍କ ତନୁ ଚହଟାଇ ଲେଟି ଯିବାକୁ ଚାହୁଁ ।”

ଉଷା ଓ ଲଳିତା ଚେଇଁ ତେଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚୋଳି ନେଉଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରକାପତି-ମାନେ ଯେ ଏଥିରେ ନାକ ଟେକି ପାରୁ ନଥିଲେ, ତା’ର କାରଣ ଟେକିବା ଭଳି ନାକ ସେମାନଙ୍କର ନ ଥିଲା । ଫୁଲତଳ ସେମାନେ ଓଜାଡ଼ି ଦେଉଥିଲେ ପୂଜକଙ୍କ ଆଗରେ । ବୁଦ୍ଧ ପୂଜକ ଫୁଲତଳ ହାତରେ ସ୍ପର୍ଶ କରି କହିଦେଉଥିଲେ କିଏ କ’ଣ

ଆଖିକୁ ତାଙ୍କର ଆଜିକାଲି ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଉ ନଥିଲା । ତା'ପରେ ସେସବୁ ନେଇ
ଠାକୁରଙ୍କୁ ସଜାଇଥିଲେ । ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ।

“ମଲ୍ଲି ଆଣିଛ ପର ! ବେଶ୍, ବେଶ୍ ! ଠାକୁର ତୁମକୁ ଦେବେ ଆତ୍ମାର ପବିତ୍ରତା ।”
ପୂଜକ କହିଛି । ଅଥବା କହିଛି, “ଆଜି ଗୋଲପ ପର ? ବେଶ୍ । ଠାକୁର ତୁମମାନଙ୍କୁ
ଦେବେ ଶାନ୍ତି ଓ ପ୍ରେମ ।”

ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଉଷା ପଚାରିଲା, “ମୁଁ ଯଦି ପଦ୍ମ ପୁଲଟିଏ ଆଣିଦିଏ, ତେବେ ?”
ପୂଜକ କହିଲେ, “ପଦ୍ମ ? ସିଏତ ପୁଲ ରାଜକର ରଣୀ । ପଦ୍ମ ହେଲା ଭଗବାନଙ୍କ
ଚେତନା । ତୁମେ ପଦ୍ମଟିଏ ଭକ୍ତିଭରେ ଅର୍ପଣ କରିବା ଅର୍ଥ ତାଙ୍କର ନିକଟତର ହେବା ।
ଅର୍ଥାତ୍, ନିଜେ ଅର୍ପକ ମହନୀୟ ହେବା ।”

ଉଷାର ବଦନ ହେଲା ପୁଲକ ପ୍ରାବିତ । ଲଳିତା ତା'କୁ ପଚାରିଲା, “କିନ୍ତୁ ପଦ୍ମପୁଲ
କାହୁଁ ପାଇବ ଯେ ?” ରହସ୍ୟମୟ ହସି ହସି ଉଷା କହିଲା, “ପାହାଡ଼ ସେପାରିରେ ସେଇ
ପୁରୁଣା ପୋଖରୀ ନାହିଁ ? ସେଠାରେ ମୁଁ ପଦ୍ମ କଟଟିଏ ଦେଖିଛି । ଆଜି ରାତିରେ ଗାହା
ନିଶ୍ଚୟ ଫୁଟିବ । ଭେରୁହେଲେ ସେଇଟିକୁ ଚୋଳି ଏଠାକୁ ଘେନି ଆସିବି ।”

“କିନ୍ତୁ ସେ ପୋଖରୀ ତ ମୋ ବାପାଙ୍କର !” ଲଳିତା କହିଲା ।

ଉଷା ମନକୁ ଏ ସମସ୍ୟାଟି ଛୁଇଁ ନ ଥିଲା । ତଥାପି ସେ କହିଲା, “ହୋଇପାରେ ।
କିନ୍ତୁ ସେଠାକୁ ତ କେହି କେବେ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ପଦ୍ମଟି ଫୁଟି ମଉଳି ଯାଇଥାନ୍ତା । ମୁଁ
ଦେଖିଲି । ତେଣୁ ମୁଁ ଆଣିବି !”

“କିମିତି ? ପୋଖରୀ ତ ମୋ ବାପାଙ୍କର !”

“ତ କ’ଣ ହେଲା !”

“ତ ମୁଁ ଏକା ସେ ପୁଲଟି ଆଣିପାରିବି !”

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବୁଲୁବନ୍ଧୁ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ବାଟ ଇଙ୍ଗି ଗଲବେଳେ କାହାରି ମୁହଁରେ ହସ ପୁଟିଲା ନାହିଁ ।

ସତ୍ୟରେ ଭଣ୍ଡା ଚାଲିଲା ସେଇ ପୋଖରୀ ଆଡ଼କୁ । ବରଂ ସେ ଦୌଡ଼ିଲା କହିଲେ
ଠିକ୍ ହେବ । ଯେତେବେଳେ ଛାଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ପୋଖରୀଟି ଦେଖାଗଲା, ସେତେବେଳେ
ତା' ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନୟରେ । ଅବଶ୍ୟ ବାନ୍ଧବୀ କଥା ଭବି ଚିକିଏ ଭଦ୍ରାସ ବି ଲଗୁଥିଲା ।
ବିଚାରି ଲଳିତା !

ହଠାତ୍ କିନ୍ତୁ ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ମଙ୍ଗଳ ଆଲୁଅରେ ସେ ଦେଖିଲା, ପାଣି ଭିତରୁ
କିଏ ଜଣେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଇଠି ଆସୁଛି । ଠିକ୍ ଇଜିତା । ହାତରେ ଚା'ର ପତ୍ର ଫୁଲଟି ।

ଭଣ୍ଡା ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧା ଆଳୁଆଳରେ ଲୁଚିଗଲା । ଇଜିତା ପାହାଡ଼ ଉଠିବାକୁ ଆରମ୍ଭ
କରତେ କୋହ ଶୁଣି ଭଣ୍ଡା ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲା ଏବଂ ଇଜିତା, “ପାହାଡ଼ ସେ ନିଜର
ଏକମାତ୍ର ବାନ୍ଧବୀ ବୋଲି ଧରି ନେଇଥିଲା, ସେ କେତେ ନିଷ୍ଠୁର !”

ପୂଜକ ସେତେବେଳେ ଝରଣାରେ ସ୍ନାନ ସମାପନ କରି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
“କିଏ ?” ସେ ପଚାରିଲେ । “ମୁଁ । ପତ୍ରଫୁଲଟିଏ ନେଇ ଆସିଛି ।” ଇଜିତା କହିଲା ।

“ପତ୍ର ? ଚମତ୍କାର । ତମ ନାମରେ ମୁଁ ତିଅଁକୁ ଫୁଲଟି ଦେବି । ଭଣ୍ଡା ତ ? ଓଃ !
କିଏ ଭଣ୍ଡା, କିଏ ଇଜିତା, ସେ ବିଷୟରେ ଏବେବି ମୋର ଛୁମ୍ମ ହେଉଛି ! ଏଣେ ଦେଖି
ପାରେ ନାହିଁ !”

ଇଜିତା କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ପଛରେ ଛପି ରହିଯବୁ ଦେଖୁଥିଲା ଭଣ୍ଡା । ସେ ଆଜ
ଲୁହ ଦବାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । “ଭଣ୍ଡା ତ ?” ପୁଣି ପୂଜକ ପଚାରିଲେ ।

ହଠାତ୍ ଇଜିତା କହିଲା, “ହଁ ହଁ । ଆପଣ ଭଣ୍ଡା ନାମରେ ହଁ ଫୁଲଟି ଦିଅନ୍ତୁ ।”

“ନା !” ଭଣ୍ଡା ପାଟିକରି ବାହାରି ଆସିଲା, “ଇଜିତା ଫୁଲଟି ଆଣିଛି ଆଜ୍ଞା !”

“କିନ୍ତୁ ଫୁଲଟିତ ତୁ ପ୍ରଥମେ ଦେଖିଥିଲୁ ! ମୁଁ ସିନା ଶ୍ରେଣିକରି ଆଣିଛି !” ଇଜିତା
କହିଲା, ଧାର୍ ଧାର ଲୁହ ବୁହାଇ ।

“କିନ୍ତୁ ସେ ପୋଖରୀ ତ ତୋ ବାପାଙ୍କର !” ଭଣ୍ଡା କହିଲା, ସମାନ ଧାରରେ ଲୁହ
ବୁହାଇ ।

“ତ କ’ଣ ହେଲା !”

“ତ ଫୁଲଟି ତୋର !”

ବଡ଼ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ ପୂଜକ କହିଲେ, “ଚିତା ନାହିଁ । ଫୁଲଟି ଠାକୁରଙ୍କୁ
ଦେବାବେଳେ ମୁଁ ତମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ନାମ କହିବି । ହେଲା ? ଠାକୁର ସେଥିରେ କିଛି ମନେ
କରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଭଲପାନ୍ତି ତାଙ୍କ ସ୍ନେହ ଦେବେ । ଭଲପେ ହେବ ତାଙ୍କ ନିକଟତର ।
ଭଲପେ ହେବ ମହନୀୟ ।

ଫେରିବାବେଳେ ଭସା ଓ ଲଳିତା ଯେତେବେଳେ ପରସ୍ପରକୁ ଗୁହଁ ହସିଲେ,
ସେତେବେଳେ ଭଲଯେ ମହନୀୟ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତା' ବୋଲି ସେମାନେ
ତାଙ୍କର ସବୁଦିନିଆ ନାଚକୁଦ, ଲୁଚୁକାଳି ଓ ଗୀତ ବୋଲୁଛୁ ଶାନ୍ତ ହେଲେନାହିଁ ।

କପୋତ ଶିଶୁଟାଏ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି କହିଲା, “ବିଧାତା ! ଏଇ ଅତିକାୟ କପୋତ
ଦୁଇଟାଙ୍କର ଚିକିଏ ବି ଭୁଲେପ ନାହିଁ ମୋ ପ୍ରତି !”

ଟ. 9.00

ISBN 1-27-27770

ନିତ୍ୟସନ୍ଧ୍ୟା ବୁକ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ, କଟକ